

JESVS; MARIA; JOSEPH.

VOTA, ET MOTIVA

SENTENTIAE

LATAE IN PROCESSV

MARIAE PEREZ.

SVPER APPREHENSIONE BARONIAE DE QVINTO:

IN DEI NOMINE AMEN.

Inoverint Vniverſi, quod anno cō-
putato à Nativitate Domini mil-
leſimo ſeptingenteſimo, die verò
quæ computabatur nona menſis Mar-
tij, apud Civitatem Cæſarauguſtæ, &
in Camera Conſilij Illuſtriſſimi Domi-
ni Juſtitiaæ Aragonum, intervenienti-
bus in ea Illuſtribus Dominis Doctori-
bus Petro Joſepho Ordoñez, Petro
de Bardaxi, Locumtenentibus Ordina-
rijs, abſentibus Illuſtribus Dominis
Doctoribus Felice Coſſin de Arbeloa,
Michaële Claramunt, & Joſepho Ro-
drigo, etiam Locumtenentibus Or-
dinarijs prædictæ Curiaæ, pro ſuſpectis
datis, & declaratis; & in eorum
locum, præſentibus Dominis Do-
ctoribus Philippo Gracian Serra-
no, Petro Ballès, & Ægidio Cu-
ſtodio de Liſa, Locumtenentibus
Extraordinarijs Illuſtriſſimi Domini
Don Petri Valero Diaz, Militis Maie-
ſtatis Domini noſtri Regis Conſiliarij,
ac Juſtitiaæ Aragonum; coram qui-
bus fuit poſitus *Proceſſus In Cauſa
Mariae Perez, ſuper Apprehenſione Ba-
ronie de Quinto*; in quo quatuor ex di-
ctis Dominis Locumtenentibus con-
cordes fuerunt voti, & opinionis, quod
tenentur, & debent pronuntiare, & in

bonis in fine Appellitus confronta-
tis, ſub numeris primo, ſecundo,
tertio, quarto, quinto, decimoter-
tio, decimoquarto, & decimoquin-
to tantum, mandare fieri contenta in
propoſitione Doctoris Joſephi Dor-
mer, Archidiaconi Cæſarauguſtani,
& Franciſci Dioniſij Dormer, Presby-
teri, Principium Ioannis Hierony-
mi Andoſilla, Procuratoris, reſpectu
cenſualis anni milleſimi quingenteſimi
vndecimi, cum expenſis, iuribus ſuis du-
rantibus: Et eis finitis, in bonis ſub nu-
meris primo, ſecundo, tertio, quarto,
quinto, & decimotertio, tantum,
contenta in propoſitione ſecunda Illu-
ſtris Domnæ Mariae de Funes, & Vil-
lalpando, Marchionis de Oſſera, Co-
miſſæ de Montijo, Principis Ioannis
Hieronymi Andoſilla, Procuratoris,
reſpectu cenſualis in articulo ſecundo
eiuſdem propoſitionis mentionati, &
calendati tantum, cum expenſis, iuri-
bus ſuis durantibus. Et eis finitis, in
omnibus bonis in fine appellitus con-
frontatis, contenta in propoſitione di-
ctorum Doctoris Joſephi Dormer, Ar-
chidiaconi Cæſarauguſtani, & Franciſci
Dioniſij Dormer, Presbyteri, Prin-
cipium eiſdem Ioannis Hieronymi
Andoſilla, Procuratoris, reſpectu duo-

rum censualium annorum millesimi quingentesimi trigesimali quinti, & millesimi quingentesimi quadragesimali tertij, in eadē propositione respective mentionatorū, cum expensis, iuribus suis durantibus: Et eis finitis contenta in propositione Blasij Assensio Monterde, Principalis eiusdem Ioannis Hieronymi Andosilla, Procuratoris, cum expensis, iuribus suis durantibus: Et eis finitis, in bonis sub numeris primo, secundo, tertio, quarto, quinto, sexto, septimo, octavo, nono, decimo, & vndecimo tantū, contenta in propositione Prioris, & Cōventus S. Eliæ, Carmelitarū Discalciatorum, Turris nuncupatæ de Ginès, Principalium Petri Iosephi Perez de Hecho, Procuratoris, cum expensis, iuribus suis durantibus: Et eis finitis, in omnibus bonis in fine Appellitus confrontatis cōtenta in propositione Illustris Domnæ Athanasie Abarca de Bolea, Marchionisæ de Ossera, Principalis Georgij Vincentij Costa, Procuratoris, pro quantitate mille & sexcentarum librarū laccensium, singulis annis, ex fructibus vniuscuiusque anni respectivè perceptis, exigendarum, cum expensis, sua viduitate durante: Et eis finitis, cōtenta in propositione Mariæ Perez, Principalis Faustini Dominici de las Foyas, Procuratoris, pro quantitate sex mille solidorum laccensium, ratione Comandæ in Processu exhibitæ, & hoc respectu fructuum perceptorum tantū vsq; ad diē mortis Egregij D. Melchioris de Funes & Villalpando, Ariño & Latràs, Comitissæ de Atarès, cum expensis, iuribus suis durantibus: Et sine præiudicio supradictorum, in bonis sub numeris primo, secundo, tertio, quarto, quinto, nono, & duodecimo tantū, contenta in propositione Iustitiæ, Iuratorū, Cōcilij, & Vniversitatis Villæ de Quinto, tam Infantionum, quàm hominum conditionis, & signi servitij, Principalium Antonij de el Corral, Procuratoris, respectu iurium in ea deductorum,

demptis iuribus lignandi, & venandi, construendi, & comburendi furnos Gyphi in terminis nuncupatis de Mata Mala, in articulo vigesimo quarto dictæ propositionis mentionatis, & specificatis: Et sine præiudicio dictorum iurium, in omnibus bonis in fine Appellitus confrontatis, contenta in propositione Egregij D. Melchioris de Funes & Villalpando, Ariño & Latràs, Comitissæ de Atarès, Principalis eiusdem Faustini Dominici de las Foyas, Procuratoris, iure pleni domini; in cuius locum repositi sunt Egregia Domna Ioanna de Gurrea, Comitissa de Atarès, Principalis dicti Faustini Dominici de las Foyas, Procuratoris, sua viduitate durante; & sine eius præiudicio Egregius D. Iosephus Petrus de Alcantara, Funes & Villalpando, Ariño, Latràs, & Gurrea, Comes de Atarès, Principalis Francisci Ibañez de Aoiz, Procuratoris; præstita prius per partes respectivè cautione forali; cæteris propositionibus repulsis; reservatis iuribus reservari supplicantes; neutram partem in expensis, demptis prædictis taxandis, condemnando; cætera supplicata locum non habere.

Ex eo, & aliis, prout in sententia duximus pronuntiandum, & in primis recipitur propositio Doctoris Iosephi Dormer, Archidiaconi Cæsaraugustani, & Licentiati Francisci Dionisij Dormer, Presbyteri, in bonis in fine Appellitus confrontatis sub numeris primo, secundo, tertio, quarto, quinto, decimotertio, decimoquarto, & decimoquinto tantum: Quia census impositus anno millesimo quingentesimo vndecimo, per D. Ioannem de Funes & Villalpando, & Concilia Villæ de Quinto, & Locorum de Vililla, & Alfo rque, in favorem Alphonsi de la Cavalleria, in quo ipsorum intentio fundatur, per legitimas inclusiones in Processu exhibitas ad ipsos indubitanter pertinet, quin de ip-

ipsius anterioritate, respectu aliorum creditorum valeat hæsitari.

Recipitur etiam secunda propositio Illustris Domnæ Mariæ de Funes, & Villalpando, Marchionis de Offera, Comitissæ de Montijo, respectu censualis impositi anno millesimo quingentesimo trigésimo primo, per Don Garciam de Funes & Villalpando, & Concilia Villæ de Quinto, ac Locorum de Gelsa, Vililla, & Alforque, in favorem D. Michaelis Climente, à quo ius habet Illustris Marchionisa, in bonis in fine Appellitus confrontatis sub numeris primo, secundo, tertio, quarto, quinto, & decimotertio tantum: Quia iuxta receptissimam Regni praxim in rebus, & bonis vincularis solummodo census constitui valent à possessore Maioratus, cum vassalli simul obligationi censuaris subijciuntur; adeò ut illius corrumpat obligatio defecta vassallorum hypotheca, licet è converso eorum obligationem, utpote dividuam, & independentem, respectu dominij inferioris, & subalterni, per se solam subsistere palam sit. Unde prædictum censum per Don Garciam de Villalpando, & Concilia Villæ de Quinto, & Loci de Vililla validè impositum censemus; quia legitima accessit vassallorum obligatio, quæ non reperitur respectu Locorum de Xelsa, & Alforque.

Nec obest subscriptionis defectus unius ex Iuratis dictæ Villæ, cuius nomine, ob imperitiam literarum, alterum eiusdem Concilij subscribi oportere videbatur, iuxta Forum unicum, tit. *Forma para testificar anni millesimi quingentesimi vigésimi octavi*, his verbis: *A saber es, los Actos de Vniversidades, los Jurados que entrevernan. Y en el Acto de Capítulos, ò Colegios, los que presidieren en el Acto: Y si aquellos no sabrán escribir, se fotaescriba un otro qualquiere de la Vniversidad, Colegio, ò Capitulo, que supiere escribir.*

3
Nam responderetur primò, quod in hoc foro indefinita exigitur Iuratorum intervenientium subscriptio, & eodem modo statuitur subsidiaria alterius de Vniversitate subscriptio, ob imperitiam literarum illorum: Ex quo id dilemma concludens efficitur: Vel indefinita de Iuratis locutio à lege prolata est vniversalis, aut non? Si est vniversalis, & multo magis debet esse quoque subsequens indefinita, ac relativa locutio eiusdem legis; ac per consequens nisi omnes Iurati literas nesciant, locus non erit subscriptioni subsidiariæ alterius de Vniversitate. Si autem prior de Iuratis locutio non est vniversalis, sed potius convertitur in singularitatem, sola vnus Iurati subscriptione census, similiter sustinebitur.

Secundò, quia superior census subscriptus est etiam per Iustitiam Villæ de Quinto, quem esse illius Vniversitatis alterum, ut Forus loquitur, non est ambigendum. Nec officit eum non subscripsisse Iurati nomine literas nescientis; quia Forus solum requirit quod dicto casu, *se fotaescriba un otro qualquiere de la Vniversidad*, quod idem significat, ac se subscribere, ut apertè convincitur ex Foro vnico, tit. *De los Albalas de Mercaderes*, vbi eadem verba hoc accipi sensu in dubium est; & merito quidem, nam ex eo quod aliquis citra Officij necessitatem se subscribat, abundè colligitur subscriptionem fecisse ob alterius impedimentum; quod secus est in testibus instrumentalibus, qui cū pro se subscribere teneantur, dum pro alijs subscribere coguntur, opus est, ut expriment personas, quarum nomine in subsidium debeant subscribere, ut innuit idem Forus unicus, tit. *Forma para testificar*.

Atque hinc oritur nullitas subscriptionis prædicti census, respectu Locorum de Xelsa, & Alforque: Nam etsi testes instrumentales se subscribant

pro se, Iustitijs, & Iuratis dictorum Locorum literas nescientium; non autem subscribunt pro eorundem Concilij, quorum personis ob imperitiam Iuratorum à Foro competebat subsidiaria subscriptio, & ultimo loco testibus, dū omnes literas nescirent. Itaque per mediatum, haud rectè suppletur immediatum subsidium à Foro stabilium, qui cum formam præbeat actibus testificandis sub pœna nullitatis, ab ea, nec in minimo recedi oportet. Quod non verificatur in subscriptionibus, quæ pertinent ad Villam de Quinto: Nam instrumentum extat subscriptum ab vno ex Iuratis, & etiam *sota escrito*, sive subscriptū à Iustitia eiusdem Ville, quapropter literalis forma foralis adimpleta reperitur, quod sat esse videtur ad obtinendum in hoc Iudicio.

Recipitur etiam propositio dictorum Doctoris Iosephi Dormer, Archidiaconi Cæsaraugustani, & Licentiati Francisci Dionisij Dormer, Presbyteri, in omnibus bonis in fine Appellitus confrontatis, respectu censualium in ea respectivè mentionatorum, quorum vnus impositus fuit anno millesimo quingentesimo trigesimo quinto; alter verò anno millesimo quingentesimo quadragesimo tertio, per D. Garsiam de Villalpando, & Concilia Villæ de Quinto, & Locorum de Xelsa, Vililla, & Alforque, in favorem Paschalis de Herbàs, & Ferdinandi Lopez, respectivè, à quibus prædictos, ex deductis, & probatis in Processu ius habere dignoscitur, absque defectu aliquo, tam respectu impositionis, quàm inclusionis dictorum censualium.

Recipitur etiam propositio Blasij Assensio Monterde in omnibus bonis in fine appellitus confrontatis: Quia census impositus anno millesimo quingentesimo septuagesimo sexto, per D. Antonium de Funes & Villalpando, & Concilia Villæ de Quinto, & Locorum de Xelsa, Vililla, & Alforque, cuius

virtute ipsius fulcitur inclusio, ad ipsum per legitimas pertinet inclusiones, vt ex probatis in Processu manifestè deducitur.

Recipitur etiam propositio Prioris, & Conventus Sancti Eliæ, Carmelitarum Discalceatorum, Turris nuncupata de Ginès, in bonis in fine Appellitus confrontatis, sub numeris primo, secundo, tertio, quarto, quinto, sexto, septimo, octavo, nono, decimo, & vndecimo tantum: Quia legitimè constat de impositione census per D. Garsiam de Funes & Villalpando, & Concilia Villæ de Quinto, & Loci de Xelsa, in favorem Ludovici Santangel, anno millesimo quingentesimo octuagesimo septimo, quin de inclusione legitima valeat dubitari.

Recipitur quoque propositio Illustris Domnæ Athanasie Abarca de Bolea, Marchionisæ de Ossera, in omnibus bonis in fine Appellitus confrontatis, pro quantitate mille & sexcentarum librarum jaccensium, singulis annis, ex fructibus vniuscuiusque anni respectivè perceptis, exigendarum, sua viduitate durante: Quia cum dicta viduitas ex deductis, & in Processu probatis pactionata appareat, solummodò exigenda venit ex fructibus vniuscuiusque anni, vt receptissima Regni praxis demonstrat.

Deinde recipitur propositio Mariæ Perez, pro quantitate sex mille solidorum jaccensium, & hoc respectu fructuum perceptorum tantum, vsque ad diem mortis Egregij Don Melchioris de Funes & Villalpando, Comitis de Atarès: Quia cum bona apprehensa vinculis obnoxia reperiantur dictus Comes de Atarès in præiudicium successorum ipsa obligare nequivit; quapropter quantitas Comandæ, in qua obligatus existit solum ex fructibus vita sua durante perceptis, à Creditrice exigi valet.

Et sine præiudicio supradictorum re-

recipitur etiam propositio Iustitiæ, Iuratorum, Concilij, & Vniversitatis Villæ de Quinto, tam Infantionum, quam hominum conditionis, & signi servitij, in bonis in fine Appellitus confrontatis, sub numeris primo, secundo, tertio, quarto, quinto, nono, & duodecimo tantum, respectu iurium in ea deductorum; Dempstis iuribus lignandi, & venandi, construendi, & comburendi furnos Gypsi, in terminis nuncupatis de Matamala, in articulo vigesimo-quarto dictæ propositionis mentionatis, & specificatis: Quia possessio cæterorum iurium, vsque ad oblationem Appellitus præsentis apprehensionis, in qua eorum intentio fulcitur, concludenter, & maiori numero testium probata reperitur: De iuribus tamen supra exceptis, nulla quidem probatio in Processu apparet.

Et sine præiudicio dictorum iurium, in omnibus bonis in fine Appellitus confrõtatis; recipitur propositio Egregij Don Melchioris de Funes, & Villalpando, Comitis de Atarès, iure domini, & repellitur oblata pro parte Illustris Domnæ Mariæ de Funes & Villalpando, Marchionisæ de Oñera, Comitissæ de Montijo: Quia ex deductis, & probatis in Processu, liquidò apparet, Don Ioannem de Villalpando, & Domnam Contesinam de Funes, Coniuges, Dominos, & possessores bonorum apprehensorum, virtute donationis per eos factæ, anno millesimo quadringentesimo septuagesimo quarto, dispositionem dictorum bonorum ordinasse in favorem masculi per Don Ioannem nominandi, & Fœminæ à Domna Contesina eligendæ, sub clausulis tenoris sequentis.

1 Item es condicion, que el masclo, por mi dicho Iuan de Villalpando nombradero, è la fembra por mi dita Contesina nombradera, sean tenidos, è ayán de contraer matrimonio legitimamente, è solemnizar en faz de la Santa Madre Igle-

5
sia, è consumir aquel por copula carnal.

2 E que los ditos bienes apries dias de ellos, ayán de venir, è vengán en el primero fillo masclo, que Dios les darà, è à ellos sobrevivirá, è en los descendientes de aquel masclos legitimos, è de legitimo matrimonio procreados, que no sean Religiosos in Sacris ordenados, ò en otra manera inhabiles à contraer matrimonio.

3 Et en defecto de dicho fillo masclo, è descendientes de aquel masclos legitimos, è de legitimo matrimonio procreados, que vengán los ditos bienes en el otro fillo masclo de los ditos Conyuges, por nos nombraderos, è en los descendientes de aquel masclos, si en de avrà; pues no sean Religiosos in Sacris ordenados, ò en otra manera inhabiles à contraer matrimonio carnal.

4 Et sino en de avrà, que vengán en qualesquiere otros fillos masclos, è descendientes de aquellos legitimos, è de legitimo matrimonio procreados, de las ditas personas nombraderas, de la calidad, è condiciones susodichas. Servando en todos los sobredichos orden de genitura, de mayor en mayor, con q̄ siẽpre aquel, en quiẽ los sobreditos bienes pervendrá, ayà à levar los Sobrenõbres, è Armas de Funes & de Villalpando juntas, poniendo primero el nombre, è Armas de Funes & de Villalpando juntas; è que otro Sobrenombre, ni Armas no puedan facer, ni levar; & si el contrario faràn, pierdan los ditos bienes ipso facto, è vengã en los substituidos adaquellos, en defecto de ellos, è de cada vno de ellos; los quales en el dito caso tengan los ditos bienes con el dito cargo.

5 Et si serà caso, que los dichos nombraderos, murràn sin se fillos masclos, è descendientes de aquellos masclos legitimos, è de legitimo matrimonio procreados, que pervengán en fillas legitimas de ellos, è de legitimo matrimonio procreadas, no Religiosas, ni en otra manera inhabiles à contraer matrimonio, de mayor en mayor, servando orden de Primogenitura; con que los que casaràn con aquellas, è los descen-

dientes de ellos, è de ellas, legitimos, è de legitimo matrimonio procreados, en quien los ditos bienes pervendrán, por el dicho orden, sean tenidos levar, è facer los Sobrenombres, è Armas de Funes, è de Villalpando, segun dicho es.

6 Et si serà caso, que las dichas personas nombraderas, è los descendientes de aquellas, assi masclos, como fembras legitimos, è legitimas, è de legitimo matrimonio procreados, è procreadas, falleceràn; que en tal caso los ditos bienes ayan à pervenir, è pervengan en un masclo pariente mas cercano, que la hora serà de mi dito Iuan de Villalpando, descendient del Magnifico, è Egregio el Doçtor Rui Garcia de Villalpando, quondam Senior Padre de mi dito Iuan, ò en otra fembra parienta mas cercana, que la hora se trobarà de mi dita Contesina de Funes, descendient del muy Magnifico, è Egregio Micer Iuan de Funes, Fidalgo, Doçtor en Leyes, Vicecanceller del Señor Rey, quondam Señor Padre de mi dita Contesina, que no sean Religiosos, ni in Sacris ordenados, è sean habiles à contraer matrimonio, los quales ayan, è sean tenidos contraer matrimonio legitimament en faz de la Santa Madre Iglesia, è aquel consumir por copula carnal, è levar los Sobrenombres, è Armas de Funes, è de Villalpando, por el orden susodicho.

7 E apries dias de ellos con el dito cargo de los ditos sobrenombres, è armas vengán los dichos bienes en los fillos de ellos masclos legitimos, y de legitimo matrimonio procreados, è en los descendientes de aquellos, servando orden de nacimiento, de mayor en menor, que no sean Religiosos, ò en Sacros Ordenes, è sean habiles à contraer matrimonio.

8 E en defecto de fijos, è descendientes de aquellos legitimos masclos, vengán los ditos bienes en fillas de aquellos legitimas, de legitimo matrimonio procreadas, è en descendientes de aquellos de mayor en menor, que no sean Religiosos, è inhabiles à contraer matrimonio; con que los que con

ellas casaràn, è sus descendientes, le ven los dichos Sobrenombres, è Armas, segun dicho es.

9 Et si serà caso, que por defecto, ò empacho de aquel, que de la parte de mi dito Iuan de Villalpando, se trobarà parient mas cercano, ò de aquella que se trobarà parienta mas cercana de mi dita Contesina de Funes, no se porà contraer matrimonio, por causa, que el uno, ò el otro serian casados con otras personas, ò en Religion puestos, ò por qualquiere otro impedimento, que en tal caso los dichos bienes ayan à venir, y vengán en el parient otro mas cercano, è parienta otra mas cercana de nos dichos Conyuges, segun dito es, habiles à contraer el dicho matrimonio, descendientes de los dichos nuestros Señores, è Padres, en los quales ayan lugar las cosas primeramente dichas, è no en otros algunos.

Deinde constat, prædictam donationem debitum effectum sortitam fuisse per nominationem à Donatoribus respectivè factam in personis Don Francisci de Villalpando, & Domnæ Beatricis de Funes, & matrimonium inter prædictos Donatarios ritè, & legitimè celebratum, qui procrearunt D. Ioannem de Funes & Villalpando, filium primogenitum masculum, à quo per rectam lineam masculinam descendentes existunt Illustris Marchionisa, & istius Patruus Egregius Comes de Atarès, successionem bonorum contententes; hic tanquam masculus, descendens à filio primogenito masculo Donatariorum; illa verò tanquam filia ultimi, & immediati possessoris.

His ita in facto præhabitis, & constitutis, vt maneat casus controversiæ verè depictus, successionem bonorum Egregio Comiti de Atarès, non autem Illustri Marchionisæ decernendam fore rectè Senatus decrevit. Quia ex tenore clausulæ secundæ dictæ Donationis, manifestissimè apparet, Donantes primo loco ad successionem bonorum

invitasse Donatariorum filium primogenitum masculum, eiusque masculos descendentes, ibi : *E que los ditos bienes apres dias de ellos , ayan de venir , è vengã en el primero fillo maslo, que Dios les darã, è à ellos sobrevivirà, è en los descendientes de aquel maslos*: Cumque solũ masculi vocati existant, absque memoria fœminarum, & qualitas masculina à Iure, & sua natura sit exclusiva fœminei sexus, legitimè infertur fœminarum exclusio; earum enim inclusio nõ compatitur cum vocatione masculorum expressa; nam sunt hæc adeò correllativa, & contraria inter se, vt ex perpetua, & successiva vocatione masculorum, exclusio fœminarum subterfugi non possit; signanter in Regno, vbi vocationes omissæ pro omissis habentur, quin expressa vocatio protrahi valeat ad alias vocationes, de quibus fundatores nec cogitasse quidem apparet; quapropter nulla maior exclusio fœminei sexus excogitari valet, quàm illa, quæ provenit ex defectu vocationis; igitur existente Egregio Comite de Atarès, descendente masculo à filio primogenito masculo Donatariorum, in dubia apparet ipsius literalis vocatio, prout etiam manifesta se offert Illustris Marchionis vocationis omissio, inter descendentes filij primogeniti, à quibus hucusque non fuit egressa, nec egredi valet successio.

Quod magis suadetur, attenta litera clausulæ tertiæ dictæ donationis; vt enim Donantes transitum facerent ad lineam filij secundo geniti masculi, nec in conditione voluerunt fœminas compræhendere, ibi: *Et en defecto de dicho fillo maslo, è descendientes de aquel maslos, que vengan los ditos bienes en el otro fillo maslo*: Quapropter, tam ex dispositione qualificata masculinitatis, quàm ex conditione concepta sub eadem qualitate, defectus vocationis fœminarum in linea filij primogeniti masculi hæsitari non valet; consequen-

terque literalis ipsarum exclusio perneccesse infertur, vt die vigesima secunda mensis Iunij anni 1682. in Processu Didaci Gomez de Artieda, super apprehensione Comitatus de Sastago, in Regia Audiencia præsentis Regni, concordi voto extat decissum, vt ex motiuis apparet, fol. 50. ibi: *Quarta depromitur coniectura ex qualitate masculinitatis sæpè repetita, tam in dispositivis, quàm in conditionalibus, quæ tam sedulo, & vigili studio expressa conceptum agnationis videtur præferre. Hæc quidem coniectura, quæ pro firmanda agnatione à nonnullis valde extollitur, potiùs, præstantiùsque porrigit argumentum ad masculinitatem propugnandam, quæ verbis innititur disponētis apertis, & enixa ipsius voluntate fulcitur. Etenim vox masculos solum est exclusiva fœminarum, & quæmadmodum eas excludit, ita omnes masculos videtur comprehendere.*

Accedat etiam voluntas Donantium, quæ veluti in speculo, non solum clara verum etiam clarissima perspici valet; ab eis enim literaliter vocati existunt Donatariorũ filius primogenitus masculus, ac eius descendentes masculi; & in eorum defectum filius secundo genitus masculus, eiusque masculi descendentes; & in defectum ipsorum quilibet filius masculus, & eorum masculi descendentes, absque aliqua temporis præfinitione: Quæ linealis, & discretiva dispositio, cum iterata, & reiterata masculinitatis expressione, enixam demonstrat voluntatem Donantium ad exclusionem fœminarum, propter masculos remotiores, & alterius lineæ: Nam cedente filio primogenito, absque descendentibus masculis, eiusdem frater vocatus existit: Ergo fuit vocatus, etiam si ille cum fœmina decessisset: Si igitur excludere voluerunt filiam primogeniti per secundo genitum dictæ filiæ Patrum, & secundæ lineæ stipitem; pari ratione excludenda venit Illustris Mar-

Marchionissa per ipsius Patruum Comitum de Atares, cum militet eadem ratio, nec appareat diversa dispositio.

Quod ulterius suadetur ex ipsamet clausula substitutionis filij secundo geniti masculi, ac eius descendendum masculorum: Nam hi dumtaxat substituti existunt in directum filij primogeniti masculi, & eius descendendum masculorum: Si ergo non patet aditus ad successionem secundo loco substitutis dum extet masculus descendens à filio primogenito, qua de causa succedere valebit foemina non vocata in prima linea, neglecta in conditione, & in substitutione immediata prætermissa?

Convincitur etiam foeminarum exclusio, ex verbis eiusdem clausulae tertiae, ibi: *Si ende avrà*, quæ apertè disponunt, quod succedant masculi, donec extet masculus, quo casu iuxta commune Doctorum placitum existentia masculorum suspendit, quamlibet vocationem foeminarum, quousque per omnium masculorum obitum amoveatur impedimentum, ut valeant succedere.

Deinde fulcitur, per substitutionem aliorum filiorum masculorum clausulae quartae, ibi: *Et si no en de avrà, que vengan en qualesquiere otros fillos masclos*; Verba enim, *si no en de avrà*, cum sint prolata absque temporis designatione, perpetuitatem, & tractum denotant successivum; idemque operantur, ac si dictum fuisset, quocumque tempore defecerint masculi primæ, & secundæ lineæ, succedat quilibet masculus descendens ex posterioribus lineis quorumlibet filiorum masculorum, ut decisum extat in Regia Audientia præsentis Regni, anno 1649. in *Processu Petri Salinas, super Apprehensione Loci de Purroy*, ibi: *Vltra quod dicta verba, y descendientes masculos no avrà, denotant tractum, & perpetuitatem, cum absque temporis limite proferantur, & idem significant, quod in defectum masculorum, atque ideò vocati censebuntur unus post alium or-*

dine successivo. Sicque apertius evincunt exclusionem foeminarum propter masculos remotiores: Nam eorum propria significatio hæc est, si tempore delatae successionis masculus descendens existat, ipse succedat; sin autem alij masculo deferatur successio; qua structura verborum non solum masculi vocantur, ibi: *Si ende avrà*, sed etiam foeminae excluduntur, ibi: *Et si no ende avrà*; cum hæc cōditio negativa verificetur etiam si adsit foemina descendens, dummodo non extet masculus descendens à filio primogenito, ut succedere valeat quilibet masculus sub dicta conditione substitutus.

Roborantur prædicta, ex verbis relativis, & concatenatis cum masculorum præfatis vocationibus, & substitutionibus in clausula quarta appositis, ibi: *Servando en todos los sobredichos orden de genitura de mayor en mayor*; cum enim hucusque omnes masculi, & solū masculi vocati, & substituti existant, idem important, ac si dictum fuisset, servetur ordo succedendi in præsentia maioratu de maiori masculo, in maiorem masculum: Nam verba illa *en todos los sobredichos*, sunt determinata, & relativa ad omnes, & solos antecederet vocatos: Cumque inter invitatos ad successionem in prioribus clausulis non adsit vocatio, nec memoria quidem foeminarum; ipsarum vocationis defectus, consequenterque literalis exclusio agnoscenda venit, si ordo succedendi servandus est, prout à Donatoribus fuit verbis expressis, & literaliter ordinatus.

Solidissimum etiam præstat fundamentum ad exclusionem foeminarum, onus, & gravamen deferendi nomen, & arma de Funes & Villalpando, à Donatoribus iniunctum, præfatis filiis masculis, ac eorum descendentibus masculis, cum expressa dispositione, quod in casu contraventionis illico perveniant *bona en los substituidos ad aquellos, en defec-*

fiesto de ellos, è de cada vno de ellos: Cum ergo in antec edentibus clausulis solum reperiantur substituti masculi in defectum masculorum vocatorum, absque memoria aliqua foeminarum, per necesse infertur, in casu contraventionis masculi possessoris, solum habere vocationem alterum masculum, tanquam substitutum in defectum vocatorum. Quapropter ex litera elicitur, Donantes scienter, & cum mysterio omisisse foeminas in substitutione per eos facta contravenienti præcepto deferendi nomen, & arma, provt eas etiam omiserunt in omnibus substitutionibus factis in defectum masculorum antecederet vocatorum: Nam aliter inanis redderetur expressa, & geminata dispositio, qua literaliter cavetur, masculos prænominatos, & immediatè substitutos contravenientibus successuros fore, provt succedere debebant in defectum vocatorum, absque aliqua foeminarum invitatione in tam effusa, & per longa serie substitutionum.

Vtque omnia superiora fulcita remaneant, accedat clausula substitutionis filiarum Donatariorum, ibi: *Et si serà caso, que los dichos nombraderos morràn sin se fillos masclos, è descendientes de aquellos masclos, que pervengan en fijas legitimas de ellos*, in qua Donantes, post substitutiones lineales, & discretivas descendendum omnium masculorum ex filijs masculis Donatariorum, processerunt ad substitutionem filiarum Donatariorum, & ipsarum descendendum, absque vocatione foeminarum descendentiũ à filijs masculis: Quapropter solũ ex coniecturis, & præsumptionibus inferri valet ipsarum vocatio, quæ non est sufficiens ad exclusionem masculorum, qui primo loco literaliter, & absolute vocati existunt; imò si cõtenderet successionem aliquis descendens ex filia Donatariorum, ancipitem subiret litem Illustris Marchionisa per satis apertum discrimen à Do-

toribus agnitum, inter literalem, & coniecturatam vocationem.

Verũm adhuc supposita vocatione Illustris Marchionisæ in dicta clausula, *si morràn*, præpotentiũs elicitur ipsius exclusio; cum enim Donantes fecerint separatim lineas masculorum, & foeminarum, & prius omnes masculos, postea verò foeminas vocaverint; vtriusque sexus adest discretiva vocatio: Quapropter iuxta receptã, & communem Doctorum censuram, non curatur de prærogativa lineæ, sed de qualitate masculinitatis ab institutoribus exoptata; quid enim operabitur loqui separatim, & discretè de masculis, si eandem masculorum, & foeminarum vocationis rationem esse velint Donatores?

Ex omnium igitur clausularum theore liquidò apparet, Donantes duplicem casum præ oculis habuisse, quorum primus fuit existentia, & superviventia filiorum masculorum Donatariorum, & descendendum masculorum; secundus vero mortis Donatariorum absque filijs masculis, & descendendum masculis: In primo quo studio, qua diligentia, lineas constituerunt masculos vocando in dispositione, masculos in conditione collocando, masculos in substitutionibus invitando: In secundo vero foeminas substituere volentes, post omnes masculos, discretive, & conditionaliter tantum, quasi coacti eas invitarunt, & vnica oratione dumtaxat celeriter ab eis se expediunt: Quapropter ambigũ non valet, in primo casu Donantes instituire voluisse maioratum masculinitatis; cum personæ à fundatoribus in omnibus lineis filiorum neglectæ perinde habeantur, ac si non extarent in rerum natura, & solum attèdi debeat qualitas ab ipsis desiderata: Ergo existente Egregio Comite de Atares, descendente masculo à filio primogenito Donatariorum, eidem successio decernenda venit.

Quibus minime refragatur substitutio foeminarum, qua iuvatur Illustris Marchionissa; vocantur enim sub hac conditione. *Et si serà caso, que los dichos no braderos morràn sin se fillos masculos, & descendientes de aquellos masculos, que pervengan en fillas legitimas de ellos.* Quæ conditio (supposita Maioratus perpetuitate, quam indubie partes agnoscunt) resolvitur in duplicem conditionem, videlicet si Donatarij decesserint sine filijs masculis, & eorum filij, & descendentes pariter sine filijs masculis decesserint: Quapropter existentia Egregij Comitis de Atarès, tanquam masculi descendens à filio primogenito Donatariorum, impedit verificationem conditionis, sub qua Illustris Marchionissam substitutam existere contenditur.

Nam si in conditione positus excludit substitutum, etiam si non reperitur in dispositione, ut tritum est in iure, quid erit dicendum de masculis descendentibus à filio primogenito Donatariorum? Qui literaliter vocati existunt, ibi: *E descendientes de aquel masculo;* in substitutione filij secundo geniti positi in conditione reperiuntur, ibi: *Et en defecto de dicho fillo masculo, è descendientes de aquel masculo.* Et iterum in conditione substitutionis foeminarum inveniuntur, ibi: *Et si serà caso, que los dichos no braderos morràn sin se fillos masculos, è descendientes de aquellos masculos.* Equidem nulli dubium, in viam iuris, caducitam fuisse foeminarum substitutionem per mortem Donatariorum cum filijs masculis, & descendentibus masculis: Nam in substitutionibus sub conditione conceptis, nihil magis commune, quam sufficere semel conditionem extitisse, aut evanuisse, nec requiri eam durare, cum ipsius natura ea sit, ut non requiratur veritas actus permanentis, sed sufficiat veritas actus transeuntis.

Sed quia dictæ regulæ limitationem

agnoscimus, cū maioratus perpetuitas, prout in præsei manifesta se offert, pro cōperto habemus non sufficere momentaneam prædictæ conditionis deficientiam ad foeminarum perpetuam exclusionem, sed requiri ipsius perseverantiam, & continuationem; adeò ut quocumque tempore defecerint Donatarij absque filijs masculis, & descendentibus masculis, indubia sit verificatio conditionis, sub qua foemina invitatur ad successionem, per cuius adventum, & non antea succedere valebunt, ut iura clamant, litera foundationis disponit, & voluntas Donatorum exoptat; Igitur cum hucusque masculus descendens existat, impossibilis redditur conditionis adventus, ut valeat foeminae deferri successio.

Minus obstat repetitio dictæ conditionis in omnibus maioratus possessoribus, qua valdè innititur Illustris Marchionissa, asserendo vocationem masculorum intelligendam fore de masculis lineæ effectivæ, distributivè accipiendo verba, *si morràn*, adeò ut decedente possessore maioratus absque filijs masculis, & descendentibus masculis, ipsius filia succedere debeat, excluso masculo alterius lineæ.

Nam respondetur, quòd continuatio & permanentia conditionis solum admittitur ne bona vinculata remaneant libera in ultimo vocato, consulendo perpetuitati maioratus per admissionem substituti, qui aliter perpetuo remaneret exclusus, cum semel fuerit defecta conditio; sed hucusque permanet perpetuitas præsentis maioratus absque suffragio repetitionis conditionis, *si morràn*: Ergo frustra desideratur ipsius repetitio in quolibet possessore, prætextu conservandæ perpetuitatis.

Ulterius, repetitio conditionis fieri debet prout scripta reperitur; sed conditio sub qua foemina substituta existit est mors Donatariorum absque filijs masculis, & descendentibus masculis,
non

non autem possessoris obitus, ut litera probat: Ergo repetitio conditionis nihil operatur ad inclusionem foeminarum, cum hucusque non fuerit verificata conditio sub qua succedere possunt.

Respondetur etiam, quod apponere substitutionem foeminarum in quolibet maioratus possessore, non est conditionis scriptae repetitio, sed novae conditionis accessio: Nam in litera donationis solum descendentes masculi à filio primogenito Donatariorum positi in conditione reperiuntur, ad exclusionem substitutorum, ibi: *Et en defecto de dicho fillo masclo, è descendientes de aquel masclos*, & per additamentum dictae conditionis foeminae collocatae existerent in conditione ad exclusionem masculorum lineae filij secundo geniti: Deinde omnes descendentes masculi Donatariorum positi existunt in conditione ad exclusionem foeminarum, ibi: *Si se fillos masclos, è descendientes masclos*, & per praeterea interpretationem solum descendentes masculi ab ultimo, & immediato possessore in conditione existerent; quare dicta interpretatio tamquam restrictiva reiicienda venit, ob praecipuum inherendi literae: Nam aliter everteretur cartha generaliter loquens, per subtiles verborum interpretationes neglecta, eorum propria significatione, ex qua clarior elucescit voluntas institutorum, ut executioni valeat mandari.

Esset etiam voluntatis Donantium correctoria; quia per ipsos fuit expresse dispositum, quod succederent omnes masculi lineae descensivae filij primogeniti masculi Donatariorum; & per supra memoratam interpretationem succederent permixtim, tam masculi, quam foeminae descendentes à filio primogenito; excludendo masculos vocatos, in conditione positos, & substitutos; foemina non vocata, in conditione omissa, & in substitutione neglecta: Quod enim nihil aliud est, quam vocationes expresas delere, substitutionum seriem in-

vertere, conditiones commutare, & novum maioratum instituere; quod non est ferendum contra desideria morientium ex libero viventium arbitrio.

Quibus suffragantur verba conditionalia clausulae quintae, ibi: *Et si serà caso, que los dichos nombrados morràn*, quae dumtaxat deservire valent ad inclusionem eorum qui sub hac expressa conditione vocantur, si forte fuerit verificata conditio; non autem infringere possunt anteriores masculorum vocationes, litera fundationis, & voluntate Donantium roboratas. Imò fateri debet, omnes masculos superius vocatos, positos in dicta conditione reperiri ad exclusionem foeminarum, quae sub ea substituta existunt: Absolum enim esset à verbis dispositivis recedere per verba conditionalia separata, & ad diversum finem prolata; quorum natura ea est, ut nihil ponat in esse, signanter ad inversionem praecedentium substitutionum; quod sane non esset declarare, sed supplere, literam restringere, & Donantium voluntatem evertere.

Deinde per ipsarum substitutionum naturam, solum ad sequentes substitutiones devenitur; verificatis conditionibus specificis cuiuslibet lineae: Cum ergo Donantes primo loco ad successionem invitaverint Donatariorum filium primogenitum masculum, eiusque masculos descendentes, cum immediata substitutione filij secundo geniti masculi, & eius descendantium masculorum, sub conditione specifica deficientiae primae lineae masculinae, ibi: *Et en defecto de dicho fillo masclo, & descendientes de aquel masclos*; Invitando postea quoslibet filios masculos, & eorum descendentes masculos, sub illa conditione particulari: *Et si no ende avrà*; foeminae postmodum substituta sub conditione, *si morràn*, admitti non valent, non verificatis conditionibus specificis priorum substitutionum, videlicet, *en defecto de dicho fillo masclo, & def.*

descendentes de aquel masculo, quæ est apposita in secunda substitutione, & alia, quæ est inserta in tertia substitutione, nimirum, *si no ende avrà*.

Quod clarius apparebit, & lucè accipiet sequenti medio: Donatariorum filius tertio genitus vocatus existit sub hac conditione: *Si no ende avrà descendentes masculos del hijo segundo genito*, & verificata prædicta conditione, succedere nequit filius tertio genitus, stante masculino descendente à filio primogenito: Quia primitus, & ante omnia verificanda venit particularis, & specifica conditio, sub qua invitantur secundo loco substituti, scilicet: *Et en defecto de dicho fillo maslo, è descendentes de aquel masculo*: Ergo pariformiter foeminae quarto loco substitutæ verificare debent primam conditionem specificam deficientiæ masculorum descendentium à filio primogenito, & secundam particularem non existentiam masculorum descendentium à filio secundo genito, quod impossibile redditur, existente Egregio Comite de Atarès, descendente masculino à filio primogenito.

Denique declaratio sibi vendicat locum, quando aliqua clausula obscure concepta alterius clausulæ claritate eluceat; verba tamen donantium in vocationibus, & substitutionibus masculorum sunt clarissima, & indubitata; sicque frustra desideratur declaratio proveniens à clausula, *si morràn*, cum in claris non sit opus coniecturis, & interpretationibus; quod præcipuè procedit, quando substitutiones, prout in præsentibus, sunt diversæ, & discretæ, tam respectu personarum, quàm temporum, & casuum, & sunt omnes orationes perfectæ de per se, continentem integrum sensum, & ab alijs independens quælibet illarum, quin ab vno verbo regantur.

Nam prioris lineæ masculi absolute vocantur, absque præfinitione tempo-

ris, & casus, ibi: *Apres dias de ellos, vengán en el primero fillo maslo, que Dios les darà, è à ellos sobrevivirá, è en los descendentes de aquel masculo*. Et in defectum eorum vocati existunt filius secundo-genitus masculus, & eius descendentes masculi, ibi: *Et en defecto de dicho fillo maslo; è descendentes de aquel masculo, que vengán en el otro fillo maslo, è descendentes de aquel masculo*, & immediate etiam vocantur cæteri filij masculi, & eorum descendentes masculi, sub conditione; *Et si no ende avrà, que vengán en qualesquiere otros fillos masculos, è descendentes de aquellos, de la calidad, è condiciones susodichas*, separando masculos à foeminis cum clausulis sequentibus; *servando en todos los sobredichos orden de genitura de mayor en mayor: Con que si è pre aquel, en quien los sobredichos bienes pervendrán, ayán à levar los Sobrenombres, è Armas de Funes, & Villalpando: Et si el contrario farán, pierdan los ditos bienes, è vengán en los substituidos aquellos en defecto de ellos, è de cada vno de ellos*.

Foeminae verò dumtaxat substitutæ existunt, si Donatarij decesserint absque filiis masculis, & descendibus masculis; Quare prædicta clausula, *si morràn*, nihil cõmune habet cum præcedentibus, vt prætextu declarationis ab ea profluētis excludatur à successione masculi literaliter, & absolute, primo loco vocati, per foeminas post omnes masculos posteriori loco, sub conditione, coniecturaliter, & discretivè substitutas; Quod esset perfectam, claram, & per longam seriem vocationum, & substitutionum masculorum studiosè à Donatoribus contextam, vnicò verbo, *si morràn*, invertere, & evertere.

Minus obstat alterum fundamentum, quo iuvatur Illustris Marchionisa, asserendo, quod prælatio masculorum fuit limitata, concreta, & determinata ad tempus, & in tempore mortis Donatario-

riorum, per clausulam sæpius repetitam, è *si serà caso, que los dichos nombrados morràn*: Et cum per obitum Donatariorum in hisce successerit bonis Don Ioannes de Funes & Villalpando, eorum filius primogenitus masculus, quin adsit in donatione litera expressa, vt quocumque tempore, & in qualibet successionis vacatione, masculus remotioris lineæ, exclusis fœminis, succedere debeat; qualitatem masculinitatis solummodo fuisse à Donatoribus desideratam in ingressu, non verò in successionis progressu, & prælationem masculorum, non absolutam, sed vt consonam maioratui regulari, intra eandem lineam, & gradum, limitatam apparere.

Nam respondetur, quòd si fuit concreta, & determinata conditio ad tempus, & in tempore mortis Donatariorum, fuit caducata fœminarum substitutio, quin fœminæ vllò casu succedere valeant; si absolutè, & simpliciter venit intelligenda deficientibus filijs, & deficientibus masculis, manent prorsus inclusione destitutæ, cum solum masculi in conditione existant, quorum appellatione fœminæ non comprehenduntur: Ergo quomodocumque dicta conditio intelligatur excludenda venit Illustris Marchionissa, existente masculo descendente à filijs masculis Donatariorum.

Deindè, ex vocatione perpetua masculorum necessario sequitur exclusio perpetua fœminarum; sed in fundatione præsentis maioratus successiva vocatione masculorum descendentium à filijs masculis Donatariorum, est perpetua, & absoluta, absque aliqua temporis præfinitione: Ergo absque violatione literæ inficiari nequit perpetua exclusio fœminarum, propter masculos remotiores.

Quod probatur apertè per verba vocationis filij primogeniti masculi, ibi: *Vengan en el primer fillo mascolo, que Dios les darà, è à ellos sobrevivirà*; ex quibus

13
apparet, Donantes præsentem bonorum dispositionem ordinasse supposita existètia, & supervivètia filij primogeniti masculi, cõsequenterq; supposito successionis ingressu; sed immediatè reperiuntur vocati ipsius descendentes masculi, ibi: *E en los descendientes de aquel mascolo*: Ergo tam in ingressu, quam in progressu fuit literaliter exoptata à Donatoribus qualitas masculinitatis.

Deinceps, existente, & supervivente filio primogenito masculo, neque in ingressu, neque in successionis progressu adest vocatione fœminarum: imò solum masculi vocati existunt; sed, absque vocatione vtriusque sexus non habet locum quæstio prælationis: Ergo in præsentiarum frustra disceptatur de prælatione masculorum, habita distinctione ingressus, & progressus.

Vlterius si tempore mortis Donatariorum solum existerent neptis ex filio primogenito, & filius secundogenitus, fœmina excluderetur propter filium secundogenitum, quia non adest vocatione fœminarum ad successionis ingressum; sed ad successionis progressum nihil vltra disposuerunt Donantes; Imò eodem themate retento, absque variatione sermonis, substitutiones construxerunt in sequendo masculos omnium linearum, quin adsit memoria fœminæ sexus, inter descendentes à filijs masculis Donatariorum: Igitur excludenda venit Illustris Marchionissa in successionis progressu, propter masculum alterius lineæ, prout in ingressu remaneret exclusa.

Denique, per contraventionem possessoris maioratus non deferendo nomen, & arma, datur successionis progressus; sed in casu contraventionis solum vocantur masculi per ordinem priorum substitutionum, vbi fœminæ reperiuntur omissæ, ibi: *Vengan à los substituidos ad aquellos en defecto de ellos, è de cada vno de ellos*: Ergo in ingressu, & successionis progressu est absoluta exclusio

foeminarum, dum extet masculus descendens à filijs masculis Donatariorum.

Neque obstat asserere, quòd hæc lis in triplici statu considerari valet, aut clara ex parte Comitissæ de Atarès, aut clara ex parte Illustris Marchionissæ, vel dubia; & quod Egregius Comes dumtaxat in primo casu potest obtinere contententem Illustri Marchionissæ, quæ tanquam filia ultimi, & immediati Possessoris, in duobus casibus præferenda venit: Cumque videatur adesse dubium in absoluta prælatione masculorum, iuxta clausularum tenorem, ipsorum exclusio in præsentiarum apparet manifesta.

Nam respondetur, dictam regulam procedere quando ex vocatione permixta masculorum, & foeminarum hæsitatio cadit super prælatione; non autem quando foemina coniecturali vocatione includuntur, masculi verò in dubie, & literaliter vocantur, prout in præsentis contingit: Quia duobus contententibus successionem bonorum, quorum vnus literaliter vocatus existit per verbi propriam significationem, alter verò interpretationibus, & coniecturis suam vocationem probare conatur, hic proculdubio remanere debet exclusus: Cum ergo inclusio Illustris Marchionissæ solum ex coniecturali vocatione valeat inferri, merito excludenda venit per masculum literaliter, & expresse vocatum.

Deindè substitutus ad fideicommissi successionem admitti non valet, non impleta conditione sub qua vocatus existit; sed foemina substituta inveniuntur sub conditione: *E si serà caso, que los dichos nombraderos morràn sin se fillos masculos, è descendientes de aquellos masculos,* cuius verificationem impedit Egregius Comes de Atarès masculus descendens à filio primogenito Donatariorum: Igitur notorius apparet defectus inclusionis Illustris Marchionissæ per ipsius cõ-

ditionalem substitutionem, stante regula Iuris in iudicijs possessorijs stabilita, quòd lite mota inter institutum, & substitutum, eum qui primo loco institutus est, in possessionem oportet induci.

Sed vt nulla ratio dubitandi superesse videatur, sic retorquetur argumentum: Aut Illustris Marchionissa literaliter vocata existit in clausula *si morràn*; aut coniecturaliter substituta reperitur; aut omissa in donatione proficitur. Si vocata existit in clausula *si morràn*, inefficari nequit foeminarum discretiva vocatio, quo casu notoria ostenditur ipsarum exclusio propter masculos remotiores, & alterius lineæ, vt vno ore testantur Interpretes. Si coniecturalem agnoscit ipsius vocationem, excludere nequit masculum literaliter, & indubiè vocatum; aliter enim melioris conditionis existeret inclusio dubiæ vocationis, quàm claræ, & manifestæ, quod non est ferendum. Si omissa in donatione reperitur, pro omissa haberi debet, quin virtute legalis, & subintellectæ vocationis successionem contendere valeat, prout quàm plurimis decisionibus Tribunalium nostri Regni omnes agnoscunt: Ergo quocumque modo Illustris Marchionissa suam inclusionem ambire conetur, à præsentis maioratus successionem excludenda venit.

Quapropter, ex duplici capite vltima diluitur obiectio: Primò, quia ex tenore donationis, notoria, & literalis se offert exclusio foeminarum dum extent masculi descendentes à filijs masculis Donatariorum: Secundò, quia regula in dubio pro foemina iudicandum fore, sibi vindicat locum in contentione dubiæ prælationis, supposita in eadem clausula vtriusque sexus vocatione, non autem cum foemina includitur coniecturali vocatione, & masculus clare, & literaliter vocatus existit, qui est noster casus, vt oculis cernitur, absque suffragio cõiecturatae mentis Donantiū.

Sed

Sed adhuc superest scrupulus de-
sumptus ex clautula sexta, vbi literali-
ter, & expresse masculos, & fœminas
descendentes Donatariorum positos in
conditione reperimus, vt transitus sit ad
vocationem consanguineorum Donan-
tium, his verbis: *E si serà caso, que las
dichas personas nombraderas, è los descen-
dientes de aquellas, assi masculos, como fem-
bras, legitimos, è legitimas, & de legitimo
matrimonio procreados, è procreadas falle-
ceràn; que en tal caso los ditos bienes ayan
à peruenir, è pervengan en vn masco pa-
riente mas cercano, &c.* Nam ex his in-
ferri videtur, quòd ob perpetuitatem
maioratus, fœminæ omnes descenden-
tes Donatariorum in conditione posi-
tæ, censentur vōcatæ: Ergo non desig-
nato in hac donatione earumdem suc-
cessioni loco, videtur illum obtinere
oportere quem regularis maioratus re-
gulæ constituunt.

Accedit etiam, quòd diversimo-
de concepta hæc clausula reperi-
tur, ac alia, in qua filia Donata-
riorum vocantur: Nam hic absolutè, &
sine præfinitione temporis videntur po-
ni in conditione omnes filij masculi, ac
descendentes eorum masculi, & omnes
fœminæ descendentes à Donatorijs, vt
novæ substitutioni consanguineorum
locus sit: Illic autem videtur limitata,
& circumscrip̃ta ad casum, & tempus
mortis Donatariorum sine filijs mascu-
lis, ac descendentes eorum masculis;
itaque ex discretivo modo concipiendi
has clausulas per Donatores, videtur
qualitatem prælativam masculinitatis
solummodo esse desideratã in ingressu,
& non in successionis progressu.

Sed his facile respondetur; nã positi in
conditione nunquã censentur vocati, se-
cundum iuris regulas, ad excludendum
primum institutum, sed tantum vt suc-
cessio substituti sub ea conditione locum
non habeat, donec prius in conditione
positi deficiant: Vnde licet omnes
masculi, & fœminæ descendentes Do-

nantium in conditione positi excludat
consanguineos substitutos sub ea con-
ditione, propter eorum subintellectam
vocationem; attamen excludere ne-
queunt priores substitutos, & multo mi-
nùs descendentes masculos, qui litera-
liter, & separatim inter se substituti
existunt: Nec enim ferendum est, poste-
riorem coniecturalem substitutionem
vincere posse priorem, specificam, dis-
cretivam, & literalem vocationem
masculorum, vt superius diximus. Quòd
apertè quoque convincit discretivus
Donantium loquendi modus; nam in
prioribus substitutionibus, descenden-
tes masculos simpliciter ad successio-
nem vocant; dùm verò fœminas, &
masculos descendentes ponunt in co-
nditione, consulto addunt, quòd sint, *le-
gitimos, & legitimas, procreados, è pro-
creadas.* Ergo ex omissione fœminarum
in primis vocationibus, liquido deduci-
tur ipsarum exclusio, iuxta voluntatem
Donantium.

Similiter non vrget difficultatis aug-
mentum: Tùm quia hæc formulæ, *si
morràn, si falleceràn*, & aliæ similes, li-
cèt re vera diversæ sint, idem operan-
tur: Tùm etiam, quia à separatis non
fit illatio, maximè cum Donantes vel-
lent secundam donationem omninò
prioris dissimilè ordinare, vt ex vtriuf-
que serie, & structura manifestè de-
prehenditur: Tùm denique, quia si sub
hac formula, *si falleceràn*, intelligitur
comprehensus ingressus simul, ac suc-
cessionis progressus, ita vt existentibus
masculis, & fœminis descendentes
Donantium, locus non sit successioni
transversalium; pariter etiam, inter
descendentes masculos filij primoge-
niti, progredi debet successio, do-
nec extent; cum in eorum defectum
adveniat casus secundæ substitutionis
filij secūdo geniti, & eius descendentiū
masculorū; nec locus fieri possit reliquis
posterioribus substitutionibus, donec
omnes priores penitus evanescent.

Minus obstat decisio Regiæ Audientia presentis Regni anni millesimi sexcentissimi septuagesimi primi, in *Processu Appellationis Domine Iosephæ Antonie de Gurrea, Cerdan & Sayas*, vbi concordi voto in favorem filia vltimi, & immediati possessoris fuit pronuntiatum, contra masculum remotiorem, & alterius linea: Nam (vltra quod in hac Curia Iustitiæ Aragonum contrarium fuit decisum) respondetur, quod in illo casu masculi collectivè vocati reperiebantur, & sub eadem oratione foemine substituta existebant, virtute clausula thenoris sequentis: *Hago, è instituyo Mayorazgo perpetuo, en el qual de mayor en mayor, guardando orden de Primogenitura, quiero que sucedan los dichos mis nietos varones, arriba nombrados, y sus descendes varones para siempre; y en falta de varones, las descendientes hembras.* Quare dubitari poterat, prout fuit dubitatum, vtrum substitutio, y en falta de varones, las descendientes hembras, distributivè accipienda foret, adeò vt deficientibus masculis linea descendiva primi Nepotis, foemina eiusdem linea succedere possit, excluso masculo descendente à tertio Nepote, cum quo lis erat; & regulis Maioratus regularis inhærendo pro foemina iudicatum extitit: In nostra tamen specie, vt nulla ratio dubitandi superesset, separatim, & discretè fecerunt Donantes lineas masculorum inter omnes, & solos masculos, & in cõditione dumtaxat posuerunt masculos ad transitum cuiuslibet linea, diversis, & separatis orationibus, absque aliqua memoria foeminarum, quas solum invitare voluerunt ad casum mortis Donatariorum, absque filiis masculis, & descendantibus masculis: Quare inter vtrumque casum notorium agnoscitur discrimen communi Doctorum calamo comprobatum, vt in illo qualitas masculinitatis intra eandem lineam, & gradum attendi valeat; hic verò, quocumque tempore, &

casu quilibet masculus absolutè foeminam excludere debeat.

Accedit etiam, quod cum plures hæredes fuerint instituti, ideòque plures linea ab initio constituta, plure sive stipites considerati, hinc proinde reciproca substitutio intelligenda venit distributivè, & discretivè, inter filios, & descendentes cuiuslibet linea, seu stipitis inter se, non autem de linea ad lineam: Tunc verò reciproca inter plures colectivo nomine vocatos operativa est quoad omnes, quando vnus hæres ab initio est institutus, & sic omnium successivè vocatorum vnus est stipes constitutus, cum tunc licet descendentes in plures lineas dividantur, in effectu tamen vnica sit linea in plures ramos, seu colonelos divisa; & hanc distinctionem agnoverunt aperti, & discreti Text. in cap. vnico, de eo, qui sibi, vel hæredibus suis masculis, & foeminis, & in cap. vni. de duob. fratrib. lib. 2. feudor. Nam in priori textu cū quis sibi, vel hæredibus suis masculis, vel his deficientibus foeminis per beneficium investituram feudi accepit, pronuntiatum fuit, non patere locum foemina in feudi successionè, donec masculus superest ex eo qui primus de hoc feudo fuerit investitus. Et in posteriori textu duobus fratribus simul investitis, vt quandiù ipsi, vel eorum masculi viverent, & masculis deficientibus foemina si superessent feudum haberent, ex his altero filia relicta decedente, & altero superstite, filia, & non fratri, feudum deferri respondetur; vnusquisque enim sibi, suisque hæredibus videtur prospexisse, & dumtaxat dicitur discretivè ordinatum fidei commissum inter descendentes vnus cuiusque linea. Vnde cum species memorata decisionis Regiæ Audientia, iuxta ipsius cõsuetudinem, apprimè conveniat textui in cap. vnico de duobus fratribus; & casus noster omninò congruat dicto cap. vnico de eo, qui sibi, vel hæredibus, meritò circa vtriusque casus diversitatem, amplius

plius ambigendum non esse convincitur.

Postremò in hoc iudicio litispendentiæ, iure vinculum obtinere debet, qui meliori titulo fundet intentionem suam, iuxta Forum: *Avezes* 30. tit. *De Apprehensionibus*: Nam etsi iudicium sit possessorium, admixtam habet hoc casu proprietatis causam; & licet titulus immediatus Donationis sit utrique parti cõmunis; attamen titulus proximus, & immediatus, propria debet esse vniuscuiusq; vocatio, in eadẽ scriptura Donationis contenta: Cumque substitutio Egregij Comitis de Atarès sit literalis, clara, & specifica, & substitutio Illustris Marchionis scripta non appareat, imò subintellecta, conditionalis, posterior, & discretiva sit, meritò infertur, secundum propositam foralem sanctionem, obtinere debere Egregium Comitem de Atarès: Nam quod magis est, etiam si dubia fuisset vinculantium voluntas, (quæ revera in præsentis clarissima apparet) inhærendo iuris, & Fori regulis in eorum voluntate interpretanda, tutius videtur, iuxta commune Doctorum placitum, verbis insistere, nec aliud inquirere,

Repellitur verò secunda propositio Illustris Marchionis, respectu quantitatis duodecim mille librarum laccensium pro firma dotis pactionata, & promissa per Illustrum Don Ioannem de Funes & Villalpado, in favorem Domnæ Mariæ Franciscæ Climent, in pactis dotalibus initis inter ipsos, cuius exactionem legitimis inclusionibus Illustris Marchionis cõtendit: Quia solutio dictæ quantitatis legitimè probatur per instrumentum Apochæ in Processu exhibitum, confectum anno millesimo sexcentesimo quadagesimo, per dictum Illustrum Don Franciscum Hyacintum, dictæ Domnæ Mariæ filium, & hæredem, in favorem Don Ioannis de Funes sui Patris; cumque debiti solutione, quælibet obligatio extincta re-

maneat, meritò dictæ quantitatis exactio deneganda venit.

Nec quidquã obest, prædictam Apocham instrumentalem fuisse confidentialiter confectam, consequenterque nullius momenti fore existimandam; quod inferri arguitur ex alia Apocha anno millesimo sexcentesimo trigesimo quinto confecta per dictum Don Franciscum Hyacintum in favorem D. Ioãnis sui Patris; in qua fatetur recepisse quãtitatẽ duodecim mille librarum laccensium, pro solutione firmæ dotis dictæ Domnæ Mariæ eius Matri debitæ, & ipsi Don Francisco, tanquam illius hæredi pertinenti; ex Comandæ instrumento, in quo dictus Don Ioannes se obligavit in eadem quantitate in dicta Apocha comprehensa in favorem Don Francisci; ex contracharta, in qua simul Don Franciscus promissit non exigere dictam quantitatem dum vixerit Don Ioannes eius Pater; & denique ex supra memorato instrumento Apochæ eiusdem quantitatis, confecto anno millesimo sexcentesimo quadagesimo, per dictum Don Franciscum cum inclusione Apochæ primæ, & cancellationis Comandæ: Quibus omnibus coacerbatis, manifestam, & claram confidentiæ probationem apparere Illustris Marchionis contendit.

Nam respondetur, quod etsi quantitas augmenti dotalis in prima Apocha comprehensa, non fuerit realiter, & cum effectu soluta, sed in comandæ obligationem conversa, ut actuum correspectivitas satis demonstrat; exinde inferri non valet secundam Apocham quinque annis elapsis confectam fuisse confidenter concessam, imò potius vera, & effectiva solutio præsumenda venit, prout ab ipso Don Francisco profiteretur, cuius instrumentali assertioni fidem adhibendam fore inficiari nequit, cum non appareat de confidentia dictæ Apochæ modis, & formis à iure, & à foro stabilitis.

Minus obstat testamentum Illustris Domnæ Mariæ Franciscæ Climent, in quo dispositum extat, Don Franciscum eius filium, nec quemlibet alium successorem, non posse exigere quantitatem augmenti dotalis dum vixerit dictus Don Ioannes, eius Maritus; sicque nullatenus potuisse Don Franciscum illam recipere, nec APOCHAM conficere eius Patre vivente: Quia facilis, evidensque solutio se offert ex clausula sequenti eiusdem testamenti; ibi: *Item por quanto por, y en virtud de la Capitulacion matrimonial entre mi, y dicho mi Marido, y Señor, hecha en Zaragoza, testificada por Diego Feced, Notario publico del Numero de la presente Ciudad, que quiero aqui aver por caléndada, segun Fuero del presente Reyno, el dicho Señor Don Iuan me firmò, y assegurò por escrex, y aumento de dote doscientos quarenta mil sueldos jaqueses, y si aquellos el dicho mi marido, y Señor los huviesse de pagar, y pagasse efectivamente, le seria de muy notable descomodidad, y encuentro, lo qual deseo evitarle, por lo mucho que le amo, y quiero. Portanto quiero, ordeno, y mando, que mi heredero infra scripto, ni ningun successor mio en la dicha mi universal herencia, no pueda pedir, ni cobrar los dichos ducientos y quarenta mil sueldos, durante la vida natural del dicho mi Señor, y Marido.*

Ex qua manifestissimè evincitur, quod præceptum illud, *no pueda pedir, ni cobrar*, fuit per testatricem impostum hæredi scripto, & cuilibet successori, favore Don Ioannis sui Mariti, ne compelleretur vita durante ad solutionem dictæ quantitatis: Quare cum quilibet valeat renunciare beneficio in sui favorem concesso, rectè potuit Don Ioannes præfatam solvere quãtita-tem, nondum elapsa dilatione à testatrice expressa; consequenterque licèt non potuerit Don Franciscus, vivente Patre, dotis firmam petere, & exigere; attamen potuit eam accipere, & instrumentum APOCHÆ legitimè conficere:

Quod etiam concordi voto per Regiam Audientiam huius Regni fuit decilum, die nona mensis Septembris anno millesimo sexcentesimo nonagesimo quarto, *in Processu Regitorum Hospitalis Generalis Divæ Mariæ de Gratia Civitatis CesarAugustæ, super Apprehensione*, ut ex motivis apparet fol. 13. & 14.

Reijcitur quoque secunda propositio oblata per Illustris Marchionisam, respectu septem censuum, quos Marchio Don Ioannes de Funes & Villalpando, simul cum vassallis imposuit in favorem Don Alphonsi de Villalpando, mense Novembris anni millesimi sexcentissimi vigesimi; qui mense Maij anni sequentis vèdidit Marchionisæ Dōnæ Mariæ Franciscæ Climent, nondum census pensionibus primi anni; & postmodum Marchiones ipsi vendiderunt decima octava Augusti anno millesimo sexcentesimo vigesimo secundo, Licentiato Antonio Barrau, Presbytero; qui decima nona Aprilis anni millesimi sexcentissimi vigesimi tertij, de eisdem censibus disposuit in favorem personæ, quam ijdem Marchiones, eorumve hæredes declararent; & defuncta iam Marchionisa, in vim cuiusdam sententiæ arbitralis, seu transactionis, adiudicati fuere huiusmodi census Marchioni Don Francisco Hyacinto de Funes & Villalpando, propter æqualem quantitatem ex dote materna alienatam, quibus omnibus instrumentis inclusionem suam probat Illustris Marchionisa, & ex eisdem sanè refelli videtur, triplici ex capite.

Primò, quia ex continuatione scripturarum canfectarum anno millesimo sexcentesimo vigesimo, & tribus immediatè sequentibus, obligationem censuariam potiùs in favorem Marchionisæ comparatam esse colligitur, quam Don Alphonsi de Villalpando, cuius nomine simulatè gesta reperitur; quia in contractibus, non tam scriptura, quàm rei veritas perspici debet, quæ coniecturis, & præsumptionibus

bus instrumentalibus in præfenti deprehenditur, ac proinde concludens elicitur simulatio, non quoad veritatem contractus, sed quoad nomen creditoris, illi per figmentum appositum; quod nullam hoc casu reddit obligationem; nam cum ea contracta intelligatur in favorem Marchionisæ, sibi met obligatus Marchio remaneret, ex quo in nostro Regno vir uxori suæ inutiliter obligatur.

Secundo, nam etsi valida esset à principio hæc obligatio, ex post facto inutilis iam fuit effecta, venditione subsequuta Don Alphonfi de Villalpado, nam census empti à Marchionisa, statim acquisiti fuere eius viro, quoad medietatem, ex sanctione forali, & integrè ex verbis sequentibus pactorum nuptialium, ibi: *Todos los demás bienes que huvieren, y à los dichos futuros conyuges en qualquiere manera pertenecieren, y por ellos se huvieren acrecentado titulo oneroso, & aun por el Señor D. Iuan de Funes & Villalpando se han traído; y los que por el, titulo lucrativo se huvieren adquirido, ayan de ser, y sean para él, en su caso, y para sus herederos, y sucesores en el suyo; sin que en ellos, ni en parte de ellos la dicha su futura muger, por razon del presente Matrimonio, tenga, ni alcance otro, ni mas derecho, parte, ni porcion de el que conforme al tenor de la presente Capitulacion matrimonial le podrá pertenecer.* Et quamvis verum sit, quod quando creditor succedit debitori revocabiliter hypotheca non extinguatur; at in hoc casu non successit creditor debitori, sed è conversò debitor creditori; atque non revocabiliter, sed irrevocabiliter, quod licèt contingat titulo particulari extinguatur obligatio; quia res venit ad casum, à quo incipere non potest; & tunc non est considerandum, an ius hypothecæ sit revocabile, cum repugnet, quod res eadem sit obligata sibi à semetipso, & quod hypothecans, & cui res est hypothecata sit eadem persona; siquidem in

contractibus fieri debet distinctio inter personam dantis, & accipientis, quod non evenit in successore Maioratus, qui censum ab alio super eo impositum sibi acquirit; nam tunc solùm est debitor sui ipsius ratione rei hypothecatae, quæ possidet revocabiliter, ideòque substinetur obligatio: Verùm cū ipse hypothecans succedit creditori suo, licèt ius hypothecæ sit revocabile, attamen obligatio personalis est irrevocabilis; & similiter adquisitio obligationis; & cum actio, & passio in eodem subiecto concurrere non possint, extinguatur obligatio personalis, & sublata propria obligatione principali, accessoriam hypothecariam tolli necesse est: Vnde posteriorem venditionem horum censuum ab ipsis Marchionibus celebratam in favorem Antonij Barrau, inutilem, & inefficacem esse apparet, saltim respectu obligationis personalis, & hypothecariæ eiusdem Marchionis, quæ in vim prioris acquisitionis penitus extincta erat.

Tertiò, licèt ab initio, & ex post facto subsistere posset huiusmodi obligatio censuaria, attamen cum ex sententia arbitrari (quæ pro parte Illustris Marchionisæ exhibita reperitur) resultet prædictos census fuisse adiudicatos Marchioni Don Francisco Hyacinto, ob solutionem dotis maternæ alienatæ à Marchione Don Ioanne, eius Patre, qui non aliter huic restitutioni erat adstrictus, quam sub triplici conditione, ut ex eadem sententia arbitrari, & pactis nuptialibus abundè colligitur; videlicet, constituto de receptione dotis, de ipsius alienatione, & nulla in eius locum subrogatione facta; debebant hæc omnia concludenter verificari velut intentionis fundamentum, ut adiudicatio censuum, ex causa dotis alienatæ legitima recenseri valeat.

Nec obest cõstare equidè de alienatione per assertionem arbitri, & confessionem partis, maximè cum factum illius, & huius

factū esse videatur; nam facile responderetur, assertioni arbitri standum in iudicio non esse, nisi alijs legitimis documentis probetur, signanter in re magni præiudicij. Neque ea in præsentibus robur accipit ex cōfessione partis, cum ex ea nullum inferri valeat præiudiciū rebus maioratui suppositis; præterquam, quòd nullatenus constat de duabus alijs conditionibus, quibus obnoxia erat dotis restitutio, scilicet, eam esse receptam, & nullam præcesisse subrogationem: Ergo non probata causa, quam exprimit Arbitrator in adiudicatione horum censuum, nec ea quæ ex altera sententia arbitrari, in hac posteriori relata continetur; velut legitima recenseri nequit huiusmodi adiudicatio, qua prædicti census in locum dotis alienatæ subrogati existunt.

Deinde neque procedere arbitramur exactionem creditorum proveniente ex pactis dotalibus initis inter Illustres Don Iosephum de Funes, & Villalpando, Marchionem de Oñera, & Domnam Mariam Eleonoram de Monroy, Marchionisam de Castañeda, coniuges; & ex instrumento APOCHÆ confecto per dictum Marchionem, anno millesimo sexcentesimo octuagesimo secundo, in favorem Domnæ Mariæ eius vxoris, quæ quidem credita ad quatuor species reducuntur. Prima consistit in quantitate centum septuaginta, & septem mille, & octingentarum dragmarum ærossarum, tradita per Illustrem Marchionisam ratione dotis in auro, argento, & alijs bonis mobilibus, cum hac generalitate, nullaque specificatione mentionaris. Secunda fundatur in quantitate quindecim mille ducatorum monetæ ærossæ promissa per Illustrem Marchionem dictæ Domnæ Mariæ eius vxori, ratione augmentis dotalis; & hoc cum conditionibus in dicta Capitulatione Matrimoniali expressis. Tertia provenit ex alijs bonis

dotalibus receptis per Marchionem; ve ipse fateatur in instrumēto apochæ, narrando illa, & eorum æstimationem in individuo. Quarta denique oritur ex quantitate octuaginta, & duorum millium ducatorum monetæ ærossæ, in qua summa (fructibus decem annorum computatis) fuerunt æstimati redditus Regales vitalicij in dotem per Marchionisam traditi, & ad illam restituendam sese obstrinxit Marchio in dicto apochæ instrumento.

Neutram tamen ex dictis quantitatibus persolvendam fore manifeste apparet; nam æstimatio bonorum dotalium, tam comprehensorum in pactis dotalibus, quam in apochæ instrumento, & augmenti dotalis, in moneta ærossa facta reperitur, ut dictæ scripturæ demonstrant: Cumque omnes quantitates, in moneta laccensi, per Illustrem Marchionisam exigantur; pro fundamento suæ intentionis verificare debebat valorem monetæ ærossæ, tempore contractus Matrimonij; sicque cum deficiat super huiusmodi requisito concludens probatio, merito dictarum quantitarum exactio denegatur.

Fulcitur etiam dictorum creditorum exclusio, quia cum bona apprehensa, à quibus præfatas quantitates Illustris Marchionisa exigere intendit, vinculis obnoxia reperiantur, & ex meritis Processus appareat, quam plurima bona libera, per mortem Marchionis Don Iosephi, tam in Regno Aragonum, quam Castellæ, remansisse; prius contra hæc Illustris Marchionisa suas actiones debuerat exercere; & cum in hoc defecerit, merito dicta propositio repellenda venit.

Deinde aliud efficax fundamentum militat contra æstimationem factam per Marchionem D. Iosephum in Apochæ instrumento confecto anno millesimo sexcentesimo octuagesimo secundo, respectu reddituum Regalium in dotem

rem traditorum per Marchionisam; quia cum illi reperiantur adducti in pactis dotalibus simpliciter, & absolute; & fructus ex illis procedentes, secundum dispositionem iuris pertineant marito ad onera matrimonij subeunda; minimè potuit Marchio post contractum matrimonium, in instrumento APOCHÆ, in præiudicium successorum Maioratus, obligationem contrahere, cõputando estimationem dictorum reddituum ex fructibus quos per decennium recepit, in quantitate octuaginta & duorum millium ducatorum monetæ ærosæ, & cum præfata estimatione successoribus præiudicium inferre.

Nec prodesse potest confessio facta per Marchionem in dicta APOCHA, faciendo se recepisse alia bona dotalia æstimata propter adducta in pactis dotalibus: Quia licet verum sit, in illis fuisse conventum, quod Marchio teneretur restituere, non solum bona, quæ sibi tradita fuerunt, verum etiam quæcumque alia, quæ postmodum recepisset; tamen confessionem solam de recepto factam per Maioratus possessorem, non sufficere, pro comperto habemus; ut enim in præiudicium successorum aliquid valeat operari, cum alijs legitimis adminiculis prædictam confessionem roboratam oportet reperiri, quod cum in præsentiarum non inveniatur, merito contemnendam fore arbitramur.

Ulterius suadetur exclusio, tam dicti crediti proximè mentionati, quàm resultantis ex bonis in pactis dotalibus per Marchionisam adductis, & æstimatis in quantitate centum septuaginta & septem mille & octingentarum Dragmarum ærosarum: Quia licet fateamur quod regulariter quando bona dotalia æstimata certo pretio traduntur, celebretur contractus emptionis, & venditionis, & ad dominium mariti transeant, taliter, quod ad illarum restitutionem non teneatur, sed solum ad pre-

tium conventum maneat obligatus; verumtamen hoc limitationem patitur, quando inter ipsos contrahentes stipulatum reperitur, quod maritus teneatur restituere res dotalis æstimatas in casu dissolutionis matrimonij: Tunc enim non celebratur verè contractus emptionis, & venditionis, nec ad dominium mariti bona dotalia æstimata transeunt; & expressio valoris facta per partes, in dicto casu, non censetur apposita ad finem celebrandi emptionem, & venditionem, sed ad recuperandam æstimationem deteriorationis, quæ in bonis contingere potest: Cum verò in præsentem conventum sit, ut Marchio obligatus maneat ad restituenda omnia bona dotalia per eius uxorem tradita, ut ex verbis illis elicitur: *El dicho Señor Marqués de Offera tenga obligacion, segun que por la presente Escritura se obliga à restituir à la dicha Señora Marquesa de Castañeda, su futura Esposa, y à sus herederos, todos los bienes, y hacienda, que su Excelencia trae à este matrimonio.* Hinc oritur obligationem contractam per Marchionem non fuisse de quantitate, sed specie; & sic Illustris Marchionisa virtute illius, pretium bonorum prætere tendere non valet, sed contra res dotalis actionem exercere debet.

Nec obest, quod pro parte Illustris Marchionisæ articulatum reperitur, tempore mortis Marchionis Don Iosephi non remansisse bona dotalia, per Marchionisam eius uxorem tradita; & cū hac negativa sufficienter adimpletū fuisse ad suam intentionem legitime fundadam, transferendo obligationem contrarium probandi in partem adversam: Quia respondetur, quod probata prima existentia bonorum dotalium, quæ usu, & tempore non consumuntur, ut ex instrumentis pactorum dotalium, & apocha aperte ostenditur; alio non docto, illorum præsumitur permanentia, quæ præsumptio resistit alleganti non existentiam; & sic non prodest so-

la negativa deficientiæ bonorum; sed tenebatur Illustris Marchionisa illorum non existentiam legitime verificare, vt ipsius inclusio rectè fundaretur; vt die nona mensis Septembris anni millesimi sexcentissimi nonagesimi quarti, concordì voto extat decìsum, per Regiam Audienciam præsentis Regni, in *Processu Regitorum Hospitalis Generalis Divæ Mariæ de Gratia Civitatis Cæsaraugustæ*, vt ex motivis apparet, fol. 15. & seqq.

Repellitur etiam propositio Don Ioannis Vlzurun de Asanza, respectu Comandæ in Processu exhibitæ, in qua Don Iosephus de Funes & Villalpando in favorem dicti Don Ioannis obligatus existit; quia in præiudicium successorum bona vinculata in præsentì Processu apprehensa obligare nequivit; quapropter dumtaxat in bonis liberis illius quantitas exigenda venit.

Deinde repellitur etiam dicta propositio, respectu Comandæ, in Processu exhibitæ, in qua fuit contracta obligatio per Iustitiã, Iuratos, & Concilium Universitatis de Xelsa, in favorem eiusdem Don Ioannis; in ea enim solum obligare valuerunt bona pertinentia ad dominium inferiùs dictæ Villæ; quòd cum non reperiatur comprehensum in præsentì Processu, alio iudicio opus est, vt dictæ quantitatis exactio possit decerni.

Denique repellitur propositio Abbatissæ, & Cõventus Divæ Mariæ de Hierusalem præsentis Civitatis; quia de separatione oblationis dictæ propositionis constat ex actis Processus, qua de causa indubiè repellenda venit: ex quibus, & aliis prout in sententia, &c.

ET ALTER ex dictis Dominis Locumtenentibus fuit voti, quòd tenetur & debet pronuntiari, & in bonis in fine appellitus cõfrontatis sub numeris primo, secundo, tertio, quarto, quinto decimotertio, decimoquarto, & decimoquinto, mandare fieri contenta in pro-

positione Doctoris Didaci Iosephi Dormer, Archidiaconi Cæsaraugustani, & Licenciati Francisci Dionisij Dormer Presbyteri, principalium Ioannis Hieronymi Andosilla Procuratoris, respectu censualis anni millesimi quingentesimi vndecimi, cum expensis iuribus suis durantibus, & eis finitis in omnibus bonis in fine appellitus confrontatis, cõtenta in propositione dictorũ Doctoris Didaci Iosephi Dormer, Archidiaconi Cæsaraugustani, & Licenciati Francisci Dionisij Dormer Presbyteri, principalium dicti Ioannis Hieronymi Andosilla, Procuratoris, respectu duorum censualium annorum millesimi quingentesimi trigesimali quinti, & millesimo quingentesimo quadragesimo tertio, in eadem propositione respectivè mentionatorum cum expensis iuribus suis durantibus, & eis finitis contenta in propositione Blasij Assensio Monterde, principalis eiusdem Ioannis Hieronymi Andosilla, Procuratoris, cum expensis iuribus durantibus, & eis finitis in bonis sub numeris primo, secundo, tertio, quarto, quinto, sexto, septimo, octavo, nono, decimo, & vndecimo contenta in Propositione Prioris, & Conventus Divi Eliæ Carmelitarum Discalceatorum Turris nuncupatæ de Gines, Principalis Petri Iosephi Perez de Hecho, Procuratoris, cum expensis iuribus suis durantibus; & eis finitis, in omnibus bonis in fine Appellitus confrontatis contenta in propositione Illustris Domnæ Athanasie de Bolea, Marchionisæ de Ossera, Principalis Georgij Vincentij Costa, Procuratoris, pro quantitate mille & sexcentarum librarum Iaccensium, in singulis annis ex fructibus vniuscuiusque anni respectivè perceptis exigendarum cum expensis, sua viduitate durante, & sine præiudicio supradictorum in bonis sub numeris primo, secundo, tertio, quarto, nono, & duodecimo, contenta in propositione Iustitiæ, Iuratorum, Concilij,

& Vniversitatis Villæ de Quinto, tam Infantionum, quàm hominum conditionis, & signi servitij, Principalium Antonij del Corral, Procuratoris, respectu iurium in ea deductorum, demptis iuribus lignandi, & venandi, construendi, & comburendi furnos Gypsi in terminis nuncupatis de Matamala, in articulo vigesimo quarto dictæ propositionis mentionatis, & expecificatis. Et sine præiudicio dictorum iurium in omnibus bonis in fine Appellitus confrontatis, contenta in propositione Illustris Domnæ Mariæ de Funes & Villalpando, Comitissæ de Montijo, & Marchionissæ de Oßera, Principalis dicti Ioanis Hieronymi Andosilla, Procuratoris, iure domini, præstita prius cautione forali, cæteris propositionibus repulsis, reservatis iuribus reservari supplicantes, neutram partium in expensis, demptis prædictis taxandis, condemnando, cætera supplicata locum non habere.

Ex eo, & aliàs, ita pronuntiatur, & recipitur propositio Illustris Domnæ Mariæ de Funes, & Villalpando, Comitissæ de Montijo, & Marchionissæ de Oßera, quia ex donatione Baronissæ de Quinto, facta à Don Ioanne de Villalpando, & Domna Contesina de Funes, coniugibus, anno millesimo quatuorcentesimo septuagesimo quarto, uti respectivè Dominis, & possessoribus eiusdem, cuidam masculo, nominando à marito, & cuidam foemina ab vxore nominandæ, eo quòd filijs communibus orbatæ erant; inevitabiliter inferatur expressa, & innixa voluntas Donantium constituendi perpetuum, & successivum fideicommissum per viam maioratus in favorem, non solum familiæ & posteritatis Don Ioannis Donantis, sed etiam Domnæ Contesinæ Donatricis, præcipiendo expresse masculo, & foemina, ab illis designatis, ut Matrimonium inter se contraherent, & quòd in eorum prole masculorum, & foemi-

narum successio de vno, in alium, & de maiore, in maiorem, servato ordine primogenituræ perpetuo protenderetur; absque vlla agnaticia, nec irregulari qualitate prælativa masculorum, & exclusiva foeminarum melioris lineæ, quæ ex litera, nec ex mente legi, nec evidenter inferri queat, ibi: *ES CONDICION, que el maselo por mi Don Juan nombradero, y la fembra, por mi Doña Contesina nombradera, ayan de contraer matrimonio: E que los dichos bienes apres dias de ellos, ayan de venir, y vengán en el primero fillo maselo, que Dios les darà, è à ellos sobrevivirà, è en los descendientes de aquel maselos legitimos, è de legitimo matrimonio procreados, que no sean Religiosos, ni in sacris ordenados, ò en otra manera inhabiles à contraer matrimonio. Et eodem themate retento videlicet: Apres dias de los Donatarios, (bonorum domini) y el fillo, ò descendiente maselo, que à ellos sobrevivirà; aiunt Donantes; que en defecto del dicho fillo maselo, & descendientes de aquel maselos, vengán los dichos bienes en el otro fillo maselo de los nombraderos, ò en los descendientes de aquel maselos; si en darà, pues no sean Religiosos; Et si non darà, ex prima, & secunda linea filiorum, & eorum descendentium masculorum, apres dias de los Donatarios, eundem prosequendo sermonem, ait: Que vengán en qualesquiere otros fillos maselos, & descendientes de aquellos legitimos, de la calidad, y condiciones susodichas, servando en todos los sobredichos orden de genitura, de mayor en mayor, con que aquel, en quien los dichos bienes pervendrán, aya de llevar los Sobrenombres, y Armas de Funes, y Villalpando juntas, & si lo contrario farán, pierdan los dichos bienes, y vengán en los substituidos de aquellos, &c. Et in consequentiam filiorum, & descendentium masculorum lineæ directæ, & effectivæ tantum Donatariorum, prælativè ad filias, & earum descendentes vocatorum, eisdem terminis retentis, subsequitur earum im-*

mediata, & successiva vocatio, ibi: *Et si serà caso, que los dichos nombraderos morran sin se fillos masculos, & descendientes de aquellos masculos legitimos, que pervengan en fillas legitimas de ellos, è de legitimo matrimonio procreadas, no Religiosas, ni en otra manera inhabiles à contraer matrimonio, de mayor en mayor, servando orden de Primogenitura; con que los que casaràn con aquellas, è los descendientes de ellos, y de ellas legitimos, en quien los dichos bienes pervendràn por el dicho orden: sean tenidos llevar, & facer los Sobrenombres, è Armas de Funes, è Villalpando, segun dito es.* Commixtis ergo istis duobus masculorum, & fœminarum, capitibus appareat clarè, voluntatem Donantium fuisse præferre masculos fœminis intra lineam directam, & effectivam Donatariorum, insequendo ordinem præscriptum in Maioratu regulari, & ordinario, omni iure, divino, naturali, & positivo, laudatum, & commendatum: Ac si diceret, succedat Possessori Maioratus primus, aut maior filius masculus, aut descendens eius masculus, & in defectum huius primæ lineæ, succedat secundus filius masculus, & descendentes masculi, & in defectum huius lineæ, succedat tertius, & eius descendens masculus, & sic de cæteris gradatim, & successivè: Et si decesserit Possessor Maioratus, sine filiis masculis, succedat eius filia legitima: ut patet ex verbis repetitis in vocatione, non solum filiorum masculorum, sed etiam fœminarum, ibi: *Apres dias de los Donatarios, vengàn los bienes en el primero fillo mascolo, que Dios les darà, è à ellos sobrevivirà, è en los descendientes de aquel, & sic de cæteris filijs, & descendibus masculis; concludendo: Y si serà caso, que los dichos nombraderos morran sin se fillos masculos, ni descendientes de aquellos masculos, que pervengan en fillas legitimas, de mayor en mayor, servando orden de genitura: Quis, inquam, ex hoc verborum contextu, attenta consideratione, lecto, & medita-*

to, arguere poterit effrenatam, & absolutam prælationem masculorum omnium, non solum lineæ directæ, & effectivæ, verum etiam cuiuscumque lineæ transversalis, inflexæ, & obliquæ, ad exclusionem filia vltimi Maioratus possessoris, circumscrip-ta, & limitata littera textus, menti consona, ad mortis tempus Donatariorum? Igitur nequit protendi prætenfa prælatio, quæ scripta legitur, filiorum, & descendentium masculorum, existetium tempore mortis Donatariorum, nisi intra lineam, & gradum actualis successionis, & non vltra, ad exclusionem filiarum eiusdem lineæ, & gradus: consequenterque idem repetitum intelligi debet in quolibet Maioratus possessore.

Nam supposita expressa, & enixa voluntate Donantium constituendi maioratum in familijs vtriusque perpetuò permanfurum, ex eius natura, & constitutivo suppletur; & quælibet conditio, & si temporalis appareat pro tenta intelligitur, si absque ea subsistere nequit, ne intercidat fideicommissum, ut favorable, per viam maioratus regularis institutum, exterminata qualibet qualitate exorbitante agnationis, aut absolute masculinitatis, ut dissonante, & non necessaria ad maioratus perpetuam stabilitatem, & ut ait Magister Molina de Primog. quando supplementum substitutionum declaratur ad perpetuitatem, debet esse de masculis, & fœminis per viam maioratus regularis.

Et ut apertius innotescat litteræ, textus genuinus intellectus non ne verbum commune, & transcendente ad omnium filiorum, & descendentium vocationem, tam masculorum, quam fœminarum confertur in tempus mortis Donatariorum, alli: *Apres dias de ellos vengàn en el primer fillo mascolo q̄ à ellos sobrevivirà, è los descendientes de ellos masculos, è si non darà; prosequitur substitutio aliorum filiorum, & descendentium, concludendo, è si morran los Donatarios*

*sin se fillos masculos, è descendientes, que pervengan en fillas legitimas: Quid vltra in his clausulis legitur, quàm quòd ex natura maioratus regularis procedit; nam expressio individua, & specialis cuiuslibet filij masculi, eiusque descendentiũ masculorum praelativè ad filias foeminas in linea recta existentium, venit ex natura maioratus regularis: Taliter, quòd si litera tantum diceret supposita voluntate instituendi maioratum: *Suceda en el Mayorazgo el hijo mayor, que sobrevivirá à sus descendientes masculos; y si moriràn los Donatarios sin hijos varones, suceda la hija mayor: Idem esse, ac si dixisset, vt testantur DD. Castellani, loquendo de lege successionis Regni: *Que finquen à sus hijas mayores in infinitum; quia ex Hispanorum Primogeniorum natura provenit; & sic verbum, *fijo mayor, comprehendit nepotes quoque, & omnes descendentes in perpetuum: digressio igitur ad successivos gradus filij maioris, & eius descendentiũ, in eorumque defectũ, secundi, tertij, & cuiuslibet alterius filij, & eorũ respectivè descendentiũ cum immediata substitutione filiarum: *Si moriràn los Donatarios sin se fillos, ni descendientes masculos; nullã maiorem, nec exorbitantem praelationẽ masculorum exprimit, nec ex ea argui potest, quàm quæ ex natura maioratus regularis inest, & procedit; videlicet omnium filiorum, & descendentiũ masculorũ, in linea recta, & effectiva possessoris maioratus existentium: Idemque esse vocare ad successionem filium maiore indefinitè possessoris maioratus, ac vocare vnumquemque filium discretivè, nepotes, pro nepotes, & descendentes masculos, ab eis respectivè: Si adest immediata substitutio foeminarum, retẽto eodẽ themate lineæ rectæ, & effectivæ actualis possessoris: *Y si moriràn los Donatarios sin se fillos masculos; quia expressio graduũ & qualitatis, quæ tacitè inerat, nihil operatur, & vocatio praelativa masculorum ad ingressum successionis, solum******

fit ad ponendum ipsam in persona in qua est radicanda, assignando ordinem praelativum successionis, & non absolutam, nec exorbitantem exclusionem foeminarum, vt expresse litera demonstrat: vbi post tot filiorum, & descendentiũ discretivè, & diffusè praelativè vocatorum, collationando primam clausulam, vocationis omnium filiorum & descendentiũ masculorum, incipiendo à primo, & maiori: *Que à presdias de los Donatarios à ellos sobrevivirá. Cum vltima vocationis filiarum: *Y si moriràn los Donatarios sin se fillos masculos; sucedan las hijas de mayor, en mayor, inferri nequit, quòd scripta praelatio filiorum, & descendentiũ masculorum; & si per se, & seorsim sumpta indicare posset absolutam praelationem, vnita verò & concatenata oratio hypotetica, & cõposita ex vocatione praelativa masculorum, & immediata substitutione foeminarum, cum expressa correlatione ad tempus mortis possessorum maioratus, præcise circũscripta, & limitata æstimari debet praelatio scripta intra lineam, & gradum actualis successionis; successivè quæ repetita, & sub intellecta, eadẽ, & nõ alia exorbitans praelatio in quolibet maioratus possessore, supposita irrefragabili perpetuitate, & cum tractu successivo in omnem posteritatem vinculantium stabilita.**

Cumque certum, & indubitabile sit in omne iure divino, naturali, positivo, municipali huius Regni, & praxi communi à Supremis Tribunalibus sæpè, sæpius canonizata; quòd filia vltimi, & immediati possessoris, solummodo à successione in bonis fideicommissis, aut maioratui subiectis excluditur per masculos remotiores, & alterius lineæ, quando aperte, & expresse constat ex voluntate instituentis maioratum; vel adsunt indubitabiles, & literales coniecturæ; indeque cum in præsentis Maioratu solum videatur adesse litera, vt *in ingressu successionis, masculi foemi-*

nis præferri debeant, *tempore mortis Donatariorum*, & non in progressu, pronūtiare, & declarare debemus Illustrem Comitissam del Mōtijo, Marchionissam de Offera, tanquam filiam Illustris Don Iosephi de Funes & Villalpando, Marchionis de Offera, vltimi, & immediati huius Maioratus Possessoris, fore in successione præferendam, excluso eius Patruo Egregio Comite de Atarès, tanquam masculo transversali, & alterius lineæ.

Quin obstare vllatenus possit asserere, præfatam Illustrem Marchionissam, prorsus inclusione, & vocatione carere in concursu cum præfato Egregio Comite de Atares, vti masculo descendente à filio primogenito masculo Donatariorum, qui in prima illius substitutione indubitata habet vocationem; præfatamque Illustrem Marchionissam, ad summum habere vocationem post mortem Donatariorum, filiorum eorum masculorum, ac descendentiū illorum masculorum: Tūm ex repetita masculorum vocatione, tūm ex clausula: *Servando en todos los sobredichos orden de genitura, de mayor en mayor*: Tūm ex gravamine deferendi nomen, & arma, masculis iniuncto: Tūm quia masculi indistinctè vocantur sine præfinitione temporis: ibi: *Vengan los ditos bienes en el otro fillo masclo, è en los descendientes de aquel masclo, si en davorà*: Tūm denique, quia fœminas non aliter prætenditur esse vocatas ad successionem, quàm sub triplice conditione, mortis scilicet Donatariorum, filiorum eorum masculorum, & descendentiū masculorum.

Quia satisfieri prædictis posse non ambigitur, si attentè, vt iam sæpè dictum extat, considerentur, ac perpendantur verba sequentia: *E si caso serà, que los dichos nombraderos morràn sin se fillos masclos, & descendientes de aquellos masclos, pervengan en fillas legitimas de ellos, de mayor en mayor, servando orden*

de genitura: Ex quibus verbis apparet, qualitatem prælativam masculinitatis, seu prælationem masculorum fœminis fuisse collatam, concretam, & præcisè determinatam ad tempus, & in tempore obitus Donatariorum: & cum in hisce successerit bonis D. Ioannes de Funes & Villalpando, Donatariorum filius primogenitus, & in donatione non reperiatur litera expressa, quod in quocumque tempore, & in qualibet successionis vocatione, masculus remotior, seu alterius lineæ succedere debeat; infertur clarè, præfatam masculorum prælationem non esse absolutam, seu limitatam in ingressu successionis; & in progressu intra eandem lineam, & gradū, vti magis consonam maioratui regulari, & minùs odioso.

Quod apertè confirmatur ex clausula immediatè subsecuta, generali, & collectiva omnium vocatorum per donantes masculorum, & fœminarum; in qua absolutè, sine præfinitione temporis, nec personarum ponuntur in conditione omnes filij masculi, ac descendentes eorum masculi, & omnes fœminæ, & earum descendentes à Donatarijs, vt novæ substitutioni aliorū Donatariorum transversalium, locus fieri posset, diverso modo concepta alterius clausulæ, in qua filij Donatariorum vocantur, & eius descendentes, in defectum filiorum masculorum, ac illorum descendentiū masculorum: quæ, (vt superiùs passim est dictum) legitur limitata, & circumscrip̃ta ad casum, & tempus precisum mortis Donatariorum sine filijs masculis, ac descendentijs eorum masculis: Ex quo discretivo modo cōcipiendi has clausulas per Donatores, necessariò infertur, qualitatem prælativam masculinitatis inter descendentes Donatariorum solummodo esse desideratam in ingressu, & non in successionis progressu: cum præfata prælatio masculorum non sit absoluta in omni tempore, casu, & personis, vt successio-

fioni transversalium locus fieri posset, sed limitata videatur intra eandem lineam, & gradum in progressu successionis inter institutos, & successivè contemplatos.

Instat amplius hoc argumentum, cōsiderando, quod tempore Donationis aderant Patruī masculi Donatariorum, ut patet ex litera; & quod eorum vocatio ad successionem in defectum absolutum omnium descendendum masculorum, & foeminarum dictorum Donatariorum, & non antea, stabilita invenitur; igitur in institutione, & ingressu successionis irregularitas agnatiæ absolutæ, ac exorbitantis masculinitatis est expresse exclusa; sic similiter in substitutione, & progressu successionis, & sicut filia Donatariorum, & ab ea descendentes Patrum masculum, tunc existentem, ex voluntate expressa vinculantium excluderent; eadem iuridica, & efficaci ratione in progressu successionis filia ultimi possessoris; excludere debet Patrum masculum; nam est regula nota, quod voluntas testatoris in substitutionibus est regulanda, sicut fuit voluntas in institutione; & quod ordo datus à testatore in prima institutione, est servandus in substitutione; hinc est, aiunt Doctores, quod in substitutione, sicut in institutione filia patrum excludit.

Nec ex hac legitima, & genuina intelligentia clausularum donationis absurdum aliquod, & si multipliciter arguatur ex adverso inferri potest; nam supposita perpetuitate fideicommissi per viam maioratus instituti, supplendo quod minus scriptum quàm dictum, videlicet illam conditionem ad tempus mortis Donatariorum limitatam, eam intelligendo repetitam ex vi comprehensionis virtualis, in quolibet tempore, gradu, & personis respectu actualis possessoris maioratus, ne intercidat fideicommissum: Quod inde inquam sequetur est perpetua, & regularis suc-

cessio de maiore, in maiorem, servato ordine genituræ, præferendo masculos, foeminas intra lineam rectam actualis possessoris existentes, & quod in eorum defectum succedere debet filia, & descendens ab ea eiusdem ultimi maioratus possessoris.

Nec argumentum ex vocatione filiarum Donatariorum limitata ad mortem eorum, sine filiis masculis, & descendentibus masculis, ad exclusionem earum, & cuiuslibet alterius filiae ultimi possessoris alienus est consideratione, eo quod repugnet successio in casu mortis cum filiis masculis; limitata vocatione ad casum expressum, *sine filiis*; quia, *cum*, & *sine*, sunt incompatibilia.

Nam faciliter respondetur, quod respectu uniusmet temporis, & qualitatis, eiusdemque personæ argui potest contradictio inter vocationem filiarum in casum præcisum mortis Donatariorum, *sine filiis masculis*, & mortis eorundem cum filiis masculis, si absolutè negatur tractus successivus, & perpetuitas fideicommissi per viam maioratus, in clausulis donationis expresse stabiliti: Sed si fateatur tractus successivus per viam maioratus, prout infitari nequit, temporalis illa conditio mortis Donatariorum sine filiis masculis, suppletur à natura maioratus, & intelligitur repetita in quolibet successivè, & gradatim maioratus possessore; consequenterque, & si temporalis conditio mortis Donatariorum sine filiis masculis, non fuerit verificata, imò contraria, non inde sequitur defecisse absolutè conditionem in omni tempore, casu, & personis ad perpetuam exclusionem foeminarum in linea recta actualis possessoris maioratus existentium; imò potius moriendo quilibet pro tempore possessor, sine filiis masculis verificatur, & adimpletur conditio vocationis eius filiae maioris; in vim tractus successivi, & naturæ maioratus, cuius defectus in prima vice, & momentaneus, non fecit corruiere sequen-

quentes successiones in quantum exigit natura maioratus, & successionis perpetuæ; imò conditio est duratura, & sic repetenda per viam expressi; quia hoc cantat charta; ut passim in similibus terminis reperitur à Supremis huius Regni Tribunalibus decisum, & comprobatum.

Ulterius nihil aliud in effectu voluisse Donātes infertur ex litera, nisi quod *Après dias de los Donatarios, finquen los bienes al su fijo mayor legitimo*, cum tractu successivo, de vno in alium, quia idē est, ac si diceret: *Que finquen à sus fijos mayores in infinitum*, ubi comprehenduntur nepotes quoque, & omnes descendentes ex natura maioratus cum immediata substitutione: *E que si bijo mayor no huviesse, la fija mayor heredasse*. Igitur sicut in hac formula ob perpetuitatem Maioratus suppletur, & repetita intelligitur conditio mortis sine filiis, respectu cuiuslibet Maioratus possessoris, absque aliqua irregulari qualitate; sic similiter debet in formula præfatæ donationis suppleri, & intelligi repetita conditio vocationis filiarum cuiuslibet possessoris maioratus, in casū mortis eiusdem sine filiis masculis.

Ex his infertur solutio ad argumentum, quod si nunc superviveret aliqua ex filiabus Donatariorum, neutiquam excluderet Egregiū Comitem de Atares, Masculum descendentem à filio primogenito Donatariorum; quia cum illa non existeret in linea recta, & effectiva ultimi possessoris, sed in transversa, & obliqua, nihil mirum si exclusa manerent in concursu descendentium Masculorum primogeniti; quod adaptari nequit filiæ ultimi possessoris, mortui sine filiis masculis, ex vi repetitæ conditionis literaliter vocatæ.

Nec magis vrget replicatio; quod si vivis Donatoribus eorum filius maior masculus moreretur sine filiis masculis, superste filia, subsecuta morte Donatariorum, eorum filius masculus se-

cundogenitus, succederet exclusa dicta filia primogeniti; Igitur descendens masculus, ut est Egregius Comes à filio Primogenito, qui absolutè excluderet secundum genitum, & omnes descendentes masculos ab eo, necessario debet excludere descendentem fœminam à filio primogenito, ob regulam, si vinco vincentem, à fortiori vincam te: Nam respondetur, præterquā quod parvi penditur, & nihili habetur hæc regula in successione Maioratus, ut testantur passim Doctores, negando extensionem vnius casus irregularis, & exorbitantis scripti, ad alios similes, contra naturam maioratus regularis, etsi æqualis, aut maior instet ratio; Adhuc in Hispanorum Primogenijs, ob admissam, legalem, & præcisam representationem cuiuslibet descendentis à filio primogenito, cum prærogativa lineæ, quæstio adesse posset, an filia primogeniti præmortui sine filiis masculis, vinceret filium masculum secundo-genitum, attenda litera prædictæ donationis; in Aragonia tamen ob præceptum inviolabile, quod standum est carthæ, prout scripta iacet, indispensabiliter deberet observari successio secundi geniti masculi, præmortuo primogenito, superste tantum filia, quæ in hoc literalis, & præciso tantum casu exclusa maneret, absque consequentia exorbitante, & irregulari eius exclusionis contra naturam maioratus regularis, ob prohibitam extensionem de casu ad casum, ut iam diximus, & similiter æqualis, aut maior ratio: imò ex eadem literæ religiosa observatione infertur, quod vocatio filiæ Donatariorum: *Si morran si se fillos, è descendientes masclos*, repetita, & continuata in tractu successivo (ut indispensabiliter debet suppleri ob perpetuitatem fideicommissi) verificatur, & literaliter adimpletur, mortuo quolibet maioratus possessore, sine filiis masculis, superste filia eiusdem.

Et quod hæc fuerit mens, & constans voluntas vinculantium ex plurimis, & expressis patet coniecturis, diffusè in scriptis Advocatorum sparsis, & ponderatis; quarum individua expressio consultè omittitur ob nauseam vitandam, solum, inquam, in memoriam revocamus qualitatem masculi, & foeminae, quæ reperitur in vinculantibus, similis Dominis Baroniae, & quod eadem invenitur in primis Donatorijs vocatis æqualiter ad successionem, & quod utriusque sexus vocantur omnes descendentes masculi, & foeminae: in defectumque omnium, & non antea vocantur transversales Donatoriorum, masculum unum ex parte mariti; & foeminam alteram ex parte vxoris; repetendo vocationem omnium descendendum masculorum, & foeminarum cum tractu perpetuo, & successivo: ergo si æqualis est ratio amandi utrumque sexum; æqualis, & consona maioratui regulari, & non exorbitans, & irrationalis debet intelligi prælatio scripta filiorum masculorum, & descendendum masculorum, in concursu filiarum, & ab eis descendendum, scilicet intra lineam, & gradum actualis successionis. Instat fortius argumentum; quoniam solum adest litera, quod masculi in ingressu successionis præferri debeant, & non in progressu; & repetitio masculinitatis, ex litera, aut aliqua ratione, vel causa non datur, occasione perpetuationis maioratus, ut foeminae lineæ effectivæ, & successionis excludantur per masculos remotiores, & alterius lineæ; quia hoc non est necessarium ad perpetuitatem consequendam; & esset contra naturam maioratus regularis.

Ex his tandem inferri debemus, perpen-
sionibus, pro Egregio Comite, hinc inde expensis, & acriter ponderatis, intricatas, & obscuritate ple-

nas apparere; & supposita regula certa, à Supremis huius Regni Tribunalibus canonizata, quod foemina fundatam habet omni iure intentionem in linea, & masculo alterius lineæ vehementer resistit naturale, Divinum, Canonicum, Civile; & maioratum regulæ; inde evenit indigere masculum *indubitatè*, iure, & clara, literali, & specifica vocatione: *In dubioque*, si adest aliquod, contra Egregium Comitem de Atares, masculum transversalem, pronuntiandum, adeò, quod etiam in maioratu irregulari, ut testantur nonnulli probatæ censuræ DD. filia ultimi possessoris obtinere debet in tenuta, vel Iudicio possessorio, & tuenda est interim in possessione bonorum maioratus, donec de proprietate discutiatur, quoties res *aliquam*, etiam modicam habeat *dubitationem*: *Quod omne accipit incrementum*. (Sunt verba alterius motivi Regiæ Audientiæ in simili causa) à natura huius articuli possessorij, & litis pendentis, in quo ex frequentiori Doctorum calculo, *Foemina* in possessionem mittitur, donec aliqua *viget credendi ratio*, ipsam esse capacem, & Iudex non est plenè certus de incapacitate illius, signanter, si descendat ab ultimo possessore, aut ipsius est filia, ut Illustris Marchionisa, Comitisa del Montijo, pro qua pronuntiandum fore absque hæsitacione censemus.

Repellitur verò propositio Egregij Don Melchoris de Funes & Villalpando, Comitis de Atares, ob easdem rationes, ex quibus recepta manet propositio dictæ Illustris Comitissæ, & etiã repellitur propositio Mariæ Perez, apprehendentis, quia cum dictus Egregius Comes destitutus existat iure dominij, & sic careat actione ad obtinendum in præsentis processu, respectu dictorum bonorum apprehensorum vir-

tute privilegiatæ scripturæ depositi in favorem dictæ apprehendentis confectæ, siquidem illa non est vera creditrix Comitis in ordine ad dicta bona apprehensa; & cæteræ propositiones non admittæ repelluntur, quia ex actis processus liquet vno, vel altero defectu infa-

SIG ✠ **NUM** mei Michaelis Ignatij Serrano, Infantionis, Civis Civitatis Cesar augustæ, & in ea domiciliati, Auctoritateque Regia per omne Regnum Aragonum publici Notarij, ac Secretarij Principalis Consilij Curia Illustrissimi Domini Iustitiæ Aragonum, qui huiusmodi vota, & motiva à Libro dicti Consilij de anno superiùs calendato, ubi continuata existunt, extraxi, comprobavi & signavi.

nabili laborare; & denique alia propositiones admittæ recipiuntur, quia ex processus rimatione resultat clarè legitimum ius, & actionem offerentibus illas competere; & aliàs, Attent. content. &c.